Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 235 (985) ♦ Субота, 10 грудня 1994 року ♦ Ціна договірна

Читайте в суботньому випуску

3 стор.

Україна і права людини—

інтерв'ю Голови Верховної Ради України Олександра Мороза

4 стор.

Під рубрикою «Репортер» —

матеріали про секрети «ковбасного» ціноутворення, про хлібопекарні з підводних човнів та про міжнародні конкурси краси в Тернополі.

5 стор.

Кожен третій іноземний злочинець у Польщі — українець, а більшість жертв цих злочинців — теж ... українці. Як нам з нами боротися? Подробиці — у матеріалі

«Щоб чужі боялися»

6 стор.

«Не кажи «гоп», доки не перескочиш» —

сердиті роздуми імпортера автомобілів

7 стор.

В Свиридівці — атмосфера страху. Перед мстивим і, що найбільш пригнічує селян, завжди безкарним головою колгоспу. У того — своє вірне оточення, свої інформатори — «стукачі»... Про те, що діється в одному з сіл Полтавщини, читайте в матеріалі

«Залізний цар села Свиридівки»

До речі, саме сьогодні виповнюється 46 років з дня проголошення ООН «Декларації прав людини». Цей день святкується як День прав людини...

8 стор.

«Політ над сузір'ям хвостосховищ» —

вечірня бесіда нашого кореспондента з «міністром-ідеалістом» Юрієм Костенком.

Що Дедал недодав...

Всі добре пам'ятають, як воно було: майстер Дедал зробив з пір'я та воску крила, а Ікар скористався тими крилами для втечі з полону й здобуття духовного суверенітету. Ікар стартував благополучно й весело, але сонце розтопило віск і літун упав у море.

Усі давньогрецькі засоби масової інформації накинулися на Дедала: проект нікудишній, недодуманий, неконкурентоспроможний, технологія відстала, недодано воску... Хоча дехто звинувачував Ікара: мовляв, дешевий популіст, летів би низенько, не висовуючись, системи ППО тоді ще не існувало, проскочив би якось. Ще інші казали про Дедала: літати всі люблять, а він один працює, попри економічні негаразди!

На оцій скульптурі Ікара зображено вгорі, Дедала внизу. Втім, зображення можна перевернути й продовжувати вічну суперечку: що для нас краще — ідеаліст Ікар чи прагматик Дедал, добросовісний дилетант чи скомпрометований професіонал?

Що б ми без них робили, про що сперечалися?

На фоторепродукції: робота київського скульптора В. Атаманчука «Дедал та Ікар» (бронза).

Їхні звичаї, а наша — вікторина

Під слідством й у в'язниці перебуває кілька президентів — генеральних директорів кількох найбільших французьких компаній — «Ів Сен-Лоран», «Алкатель-Альстром», «Сен-Гобен» та інші. Одному з них, зокрема, інкримінують покриття ремонту особистих апартаментів із бюджету фірми. У темницю за звинуваченням у корупції запроторено й колишнього міністра інформації та нинішнього мера Гренобля Алена Кретьона, якому, зокрема, одна фірма оплачувала заняття англійською.

Париж.

«Известия», № 235, 1994 р.

А тепер наше запитання до вас, шановні читачі. Назвіть, будь ласка, скільки, на вашу думку, керівників підприємств, фірм, чиновників та інших можновладців потрапило б в Україні «під слідство й у в'язницю», а також «у темницю за звинуваченням у корупції», якщо підходити до справи з французькими критеріями? Ті з вас, хто назве цифру, найбільш близьку до тієї, яку ми сподіваємося одержати з правоохоронних органів, будуть заохочені редакцією. Термін вікторини — до Нового, 1995-го, року. На конвертах робіть позначку — «Вікторина».

Генеральна асамблея ПАЧЕС

розпочне роботу у столиці Республіки Албанія Тірані. У цьому представницькому міжнародному форумі візьме участь делегація ВР України на чолі з Головою Верховної Ради, президентом ПАЧЕС Олександром Морозом. Крім участі у загальному зібранні, делегація України проведе кілька двосторонніх переговорів з представниками парламентів країн — учасниць ПАЧЕС.

Парламентська хроніка

Храм демократії і арена боротьби

Ранкове засідання 9 грудня

Президент Республіки Болгарії пан Желю Желев у виступі на засіданні Верховної Ради України зокрема зазначив, що іноді парламентам закидають, що вони не є храмом демократії, а ареною політичної боротьби. Але істина полягає в тому, що парламент має бути храмом демократії і ареною політичної боротьби. Справа лише в їх балансі. А для країн перехідного періоду дуже важливо зберігати цей баланс і сповідувати розділення влади на законодавчу, виконавчу та судову. Можуть бути небезпечні наслідки, якщо одна гілка влади перебере на себе функції іншої гілки влади. Після виступу Президента Республіки Болгарії народні депутати обговорили перелік питань, які Верховна Рада має розглянути 9 грудня. Насамперед йдеться про продовження обговорення у другому читанні проекту Кодексу торговельного мореплавства України, внесення редакційних уточнень до деяких положень, окремих статей Закону України «Про транспорт» та інше.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

ПЕРЕГОВОРИ У МОСКВІ

У Москві пройшли переговори урядових делегацій України і Російської Федерації, очолюваних Прем'єр-міністром України В.Масолом і Головою уряду Російської Федерації В. Черномирдіним. Розглядався хід виконання протоколу зустрічі двох урядових делегацій, яка відбулась 28 листопада у Москві. Цим документом передбачалось доопрацювання ряду проектів міждержавних угод. Учасники нинішніх переговорів обговорювали також питання боргів і активів колишнього Радянського Союзу, проблеми Чорноморського флоту, оплати поточних боргів за поставки російських енергоносіїв в Україну, за продукцію, яка поставляється промисловими підприємствами України в Росію. Досягнуто домовленості, що державна делегація Росії наступного тижня приїде до Києва для продовження переговорів щодо Чорноморського флоту. Приблизно у ті самі строки в Москві пройдуть переговори щодо підготовки тексту повномасштабного договору між нашими країнами.

Указами Президента України призначено:

ГЕРАСИМЧУКА Дмитра Андрійовича першим заступником Міністра вугільної промисловості України.

ПОШТУКА Олександра Зосимовича заступником Міністра вугільної промисловості України.

РАДЧЕНКА Володимира Васильовича заступником Міністра вугільної промисловості України.

СВЕЧКАРЯ Володимира Олексійовича заступником Міністра вугільної промисловості України.

СИДОРЕНКА Віталія Олександровича заступником Міністра вугільної промисловості України.

Промова Президента Болгарії в парламенті

9 грудня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся з Президентом Республіки Болгарія Желю Желевим. Перспективи взаємного співробітництва, а також участь наших держав у міжнародних структурах — такі теми стали предметом розмови глав виконавчої влади Болгарії і законодавчої — України. Зокрема, сторони обговорювали можливості співпраці у рамках ПАЧЕС. Президент ПАЧЕС О.Мороз закликав болгарську сторону взяти активну участь у наступному засіданні Асамблеї ПАЧЕС, що відбудеться 12—13 грудня в Албанії. У ході зустрічі порушувалися також питання про ситуацію в колишній Югославії та збитки, яких зазнають наші держави від торговельного ембарго і санкцій, накладених ООН. Зокрема, Ж. Желев наголосив, що Болгарія вже втратила на цьому більш як 6 мільярдів доларів. По закінченні зустрічі Президент Республіки Болгарія виступив з 15-хвилинною промовою перед народними депутатами України, в якій, зокрема, високо оцінив ухвалене 16 листопада ВР України рішення про приєднання нашої держави до ДНЯЗ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Коли таємниць дедалі менше

Триває третій день перебування в Україні офіційної делегації Республіки Болгарія, очолюваної Президентом Желю Желевим. Учора Желю Желев зустрівся з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом, виступив перед народними депутатами, мав нагоду поспілкуватися з викладачами та студентами Київського університету імені Тараса Шевченка. Сьогодні делегація перебуватиме в Одесі, де зустрінеться з представниками болгарської громади в Україні.

Але, все-таки, головною подією офіційного візиту стало підписання 8 грудня десяти двосторонніх документів, серед яких угоди про військово-технічне співробітництво, сприяння та взаємний захист інвестицій, автомобільне перевезення вантажів та пасажирів, повітряне та залізничне сполучення та інших.

На короткій прес-конференції після підписання документів Президент України Леонід Кучма назвав візит і його особисту зустріч з Президентом Республіки Болгарії надзвичайно плідними.

— Практично з усіх питань міжнародної та внутрішньої політики наші погляди збіглися. Оскільки нещодавно ми мали двосторонню зустріч у Будапешті, де обговорювали політичні аспекти співробітництва, то під час цього візиту головна увага приділялася економічним питанням.

Довгостроковий двосторонній Договір про дружбу й співробітництво України й Республіки Болгарія був підписаний ще 1992 року. Десять нових міжнародних документів, на думку обох Президентів, мусять дати поштовх до підняття українсько-болгарських відносин на більш високий рівень.

Президенти сподіваються, що реалізувавши підписані угоди, Україна й Болгарія хоча б на кілька кроків наблизяться до стабілізації своїх економік. Економічна криза — це також те, що єднає наші держави.

Щодо військово-технічного співробітництва — цій темі, мабуть, було віддано левову частку уваги. Зокрема, міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко, коментуючи підписану Угоду про військово-технічне співробітництво, пояснив, у чому полягає зацікавленість обох держав.

— Згідно із Варшавським договором військова техніка країн-учасниць була уніфікована, вона вироблялася на території України, але й до сьогодні залишається в арсеналі Болгарії. Ми маємо всі можливості налагодити співпрацю щодо ремонту та постачання деталей до неї. Підписаний документ не має нічого спільного зі створенням воєнно-політичного союзу чи блоку.

Своє ставлення до цієї ж Угоди на прохання кореспондента висловив і віце-прем'єр-міністр — міністр оборони Валерій Шмаров. Він також зазначив, що документ — політичного характеру. Оскільки дві держави «утримують єдиний парк озброєння, але не мають зайвих коштів для налагодження виробництва у цій галузі, було б логічно обмінюватися досвідом, технічними досягненнями щодо модернізації зброї».

Желю Желев у ході прес- конференції оголосив, що заплановану угоду про відмову від подвійного оподаткування не підписано. Леонід Кучма пообіцяв, що найближчим часом і це питання буде розв'язане та болгарські журналісти іншої думки. Кореспондент софійської газети «Стандарт» Юрій Міхалков розповів, що Болгарія зацікавлена у підписанні саме цієї угоди, бо вона якнайкраще сприятиме розвитку торгівлі. Але, логічно, що «поки експорт України в Болгарію переважатиме над експортом Болгарії в Україну (а так воно є на сьогодні) Україні не буде вигідно підписувати таку угоду». Наголошую — передано особисту думку болгарського журналіста. Що стосується президентів, вони одноголосно заявили, що непорозумінь між Україною і Болгарією немає. Президент України Леонід Кучма пообіцяв, що «з нашими болгарськими друзями ми готові співпрацювати без будь- яких обмежень». Готові продавати все, що захоче придбати Болгарія. А ось на запитання, що ж Болгарія думає у нас купувати, Желю Желев відповів дипломатично: «Нехай у нас залишиться хоч декілька державних таємниць». Натякаючи, мабуть, що дружні відносини між Україною та Болгарією, а також бажання співпрацювати — більше не для кого не таємниця.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Інтерв'ю в кулуарах

Сергій ТЕРЬОХІН, фракція «Реформи»:

— Економічна тема сьогодні переплітається з політичною: на місцях немає реальної влади в уряду і Президента. Питання про ціноутворення тісно пов'язане із законопроектом про владу в Україні. Що треба зробити, щоб зняти гострі проблеми в економіці?

У питаннях ціноутворення необхідно прийняти нову психологію затратної частини бюджету, яка повинна витрачатися лише на підтримку людей і за залишковим принципом на економіку, тобто на всілякі там капіталовкладення, дотації підприємствам і т.п. Це питання нині обговорюється в уряді, адміністрації Президента, в комісіях Верховної Ради. До кінця року нові принципи, нова філософія, нова психологія соціального захисту будуть вироблені. Тоді всі ці непотрібні балачки припиняться самі собою. Думаю, нинішнє питання взагалі не треба було виносити на парламентське обговорення: в перехідний період економічні перетворення ніколи не здійснювалися шляхом голосування, навіть одностайного. Через парламент у жодній країні світу не проводяться реформи: крім таких питань, як планування затратної частини бюджету, визначення основних принципів соціального захисту, решта — за ініціативою виконавчих органів.

Михайло КОСІВ, фракція «Державність»:

— На мій погляд, і в самому уряді, і у Верховній Раді немає однозначного розуміння того, що відбувається з цінами. Дуже багато хто з серйозних спеціалістів стверджує: лібералізація цін немає нічого спільного з ринковими принципами. Тому сьогодні, порушуючи таке серйозне економічне питання, хотілося б почути не окремі цифри: їх можна підставити які завгодно, нам потрібно розглянути ті механізми, що викликали таке збурення цін. Від того, що ми будемо ставити тут когось на «килим», чи висловлювати йому довіру або недовіру, нічого не зміниться. Треба розібратися в принципі.

Володимир МАРЧЕНКО, Соціалістична фракція:

— Президент України видав Указ «Про індексацію внесків населення». Виборців дуже цікавить це питання. Вважаю, що його потрібно включити до порядку денного і розглянути найближчим часом. Адже пропоновані цифри індексації в 2200 разів не відповідають навіть мінімальним нормам. Громадяни України мають право на відшкодування витрат, заподіяних незаконними діями державних і громадських організацій. Що ж до нинішнього питання — інформації уряду про ціноутворення тощо, — то на руках у депутатів немає жодних розрахунків з Кабінету міністрів, а питання надзвичайно серйозне; ми маємо право виступати не лише з конкретними пропозиціями, а й перевіряти подані нам розрахунки.

Інтерв'ю взяла Людмила КОХАНЕЦЬ.

Мораторій на вибори: за і проти

Іван ЗАЄЦЬ, Святошинський округ № 18, Київ, фракція НРУ

— Рішення про мораторій на вибори в округах, де вибори не відбулися, — політична помилка. Верховна Рада задала дуже жорсткі межі: вибори відбулися лише тоді, коли проголосувало не менше 50 відсотків виборців, і депутат обраний тоді, коли за нього віддали голоси більше половини тих, хто взяв участь у виборах. За такої ситуації держава просто зобов'язана була створити відповідну інфраструктуру й політично забезпечити виборчий процес. А органи місцевої влади блокували вибори. Необхідно перевірити ефективність і законність використання коштів, виділених на ці цілі. Зважте, в Києві й без того вакуум представницької влади.

Анатолій ЮХИМЧУК, Жмеринський округ № 50

— Своїм рішенням ми заблокували право певної частини виборців делегувати депутатів у парламент. Однак, якби ми зараз не зупинили цей процес, то допустили б марнування державних коштів. Більшість депутатів, я в тому числі, підтримали позицію Центрвиборчкому про мораторій. Мабуть, у цьому є сенс, бо від етапу до етапу активність виборців втрачається. Виборцям треба дати певний час, аби вони подумали й до наступних виборів підійшли принципово. Одночасно нинішня виборча криза — це й оцінка Закону про вибори, в якому справді багато недоліків.

Михайло РАТУШНИЙ, Збаразький виборчий округ № 361, Тернопільська область

— Мораторій на вибори — це рішення, яке бореться з наслідком, а не причиною. Вибори не відбулися, бо впав авторитет законодавчого органу. Я стою на тому, що норму треба переглянути й дообирати депутатів за зміненим законом.

Після кожних довиборів до парламенту приходять люди прогресивної орієнтації. Певним політичним силам цей процес треба було зупинити. Переважили саме ці міркування, а не проблеми бюджету чи інтересів держави. Якби взяли гору останні, то ми сьогодні прийняли б у першому читанні Закон про механізм відкликання депутата. Відкинувши його, Верховна Рада вчинила просто неморально. Я здивований, що депутати різних політичних позицій в цьому питанні були одностайні. Спрацював принцип корпоративності. Депутатська група від КУНу, маючи велику кількість концептуальних претензій, все ж вважала за доцільне прийняти цей закон у першому читанні.

Інтерв'ю взяла Людмила МИКИТЮК.

УКРАЇНА І ПРАВА ЛЮДИНИ

10 грудня — День прав людини

На запитання кореспондента Укрінформу відповідає Голова Верховної Ради України Олександр МОРОЗ

Кореспондент. Олександре Олександровичу! Наближається День прав людини. Цивілізовані країни світу відзначають його ще з 1950 року. Ми ж лише в останні роки почали згадувати про нього. Чим Ви можете пояснити таку «обережність» України?

О.Мороз. Стосовно терміну «цивілізовані країни» і того, хто був більш «обережним» у питаннях прав людини: Україна чи ті ж «цивілізовані», висновки варто робити, виходячи з фактів, а не з емоційних заяв. Бо, власне, саме тут, у ставленні держави до прав людини, як відомо, проходить грань визначення, цивілізована держава чи ні.

Так-от, що стосується України, то я б почав розмову не з резолюції Генеральної Асамблеї ООН 423 (У) від 4 грудня 1950 року, яка пропонувала «всім країнам і заінтересованим організаціям взяти 10 грудня кожного року як День прав людини, дотримуватись цього свята на згадку проголошення Загальної декларації прав людини Генеральною Асамблеєю 10 грудня 1948 року і примножувати свої зусилля в цій галузі людського прогресу», а з дещо іншого. А саме — з Статуту ООН. Заглянемо в цей основний міжнародно-правовий документ життя міжнародного співтовариства. Він раніше Загальної декларації започаткував цивілізоване ставлення до прав людини. Щоб переконатися в цьому, варто лише прочитати абзаци 2, 3 преамбули; пункт 3 статті 1; підпункт «б», пункту 1 статті 13; пункти «а», «б», статті 55; пункт 2, статті 62 та багато інших положень цього Статуту.

А тепер давайте пригадаємо історичні факти.

Основні засади в галузі прав людини розроблювались і обговорювались в Першій комісії Першого комітету, який розглядав «цілі і принципи» Організації Об'єднаних Націй. Його головою був затверджений глава делегації України Дмитро Захарович Мануїльський. Саме українська делегація, яка складалася з 6 чоловік (між іншим, делегація США налічувала 7 представників, Великобританії — 4, Франції — 5), активно працювала над виробленням цивілізованих стандартів у сфері прав людини. Завдяки рішучій позиції Д.З.Мануїльського як головуючого Першого комітету, вдалося залишити на початку преамбули Статуту ООН положення про вплив двох світових воєн на становище людства. Та це — лише один штрих.

Українська делегація разом з делегаціями США, Великобританії, Австралії і Панами добилась, щоб у Статуті ООН була застосована формула «сумлінного» виконання взятих на себе за Статутом ООН зобов'язань «розвитку поваги до прав людини й основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови і релігії». Хто б що не казав, але ці та інші факти обговорення і прийняття Статуту ООН свідчать: стосовно прав і свобод людини Україна входила в світове співтовариство як одна із найбільш «цивілізованих» серед «цивілізованих» країн.

На жаль, співвідношення сил у той час було таким, що делегації України не вдалося добитися повного втілення в Статут ООН нашої програми у сфері прав і свобод людини. Зокрема, делегати від України внесли пропозицію про доповнення пункту 1 розділу А, глави 9 положень, прийнятих в Думбартон -Оксі, спеціальною згадкою про визнання права на працю. Поправка була внесена 14 травня 1945 року, для чого потрібно було отримати дозвіл Виконавчого комітету Конференції. Але через опір західних держав в Статут ООН ця поправка не потрапила. Лише при підтримці делегатів від Австралії і Нової Зеландії делегація України домоглася включення в Статут ООН положення про те, що Організація Об'єднаних Націй сприяє підвищенню рівня життя і умовам повної зайнятості населення.

Кор. Дійсно, досить обнадійливий і конструктивний старт України в світове співтовариство. Але, чому саме в галузі прав людини він не знайшов свого розвитку?

О.М. Не вважаю себе фахівцем з прав людини. Та є очевидні речі. І хоч однозначної відповіді тут навряд чи варто шукати, та безперечним є те, що вклад України у вироблення і прийняття світовим співтовариством загальновизнаних стандартів прав людини є вагомим і продуктивним. Хто, приміром, візьметься спростувати внесок в розвиток інституту прав і свобод людини відомого українського поета і громадського діяча Миколи Платоновича Бажана. Саме він, на той час заступник Голови Народних Комісарів УРСР, будучи першим посланцем українського народу на першій сесії Генеральної Асамблеї ООН, запропонував цілий ряд ініціатив, які згодом знайшли своє втілення в Загальній декларації прав людини. Вже на той час ми розглядали права людини як загальнолюдську цінність. І не випадково політичний і громадський діяч Індії Джавахарлал Неру, вітаючи делегацію Індії в ООН з успіхами в боротьбі за утвердження прав індусів, у своїй телеграмі відзначив:«Поздоровляю делегацію з успіхом. Вся Індія з величезним інтересом спостерігає цю битву за ... захист інтересів індусів за кордоном. Вдячний за підтримку Радянській Україні». Хіба це не є оцінкою України в боротьбі за права людини?

Чи такий факт. В грудні 1968 року Генеральна Асамблея ООН присудила відомому українському вченому-юристу П.О.Недбайлу «Премію ООН за видатні досягнення в галузі прав людини». Хіба це не засвідчує роль Української держави в захисті прав людини?

Або ще приклад. У 1992 році понад 180 держав—членів ООН висувають своїх претендентів — відомих фахівців в галузі прав людини на 6 вакантних місць експертів з прав людини Підкомісії по попередженню дискримінації і захисту меншин Економічної і Соціальної Ради ООН. Таємним голосуванням на одне із вакантних місць обирається вчений від України. Незабаром колеги- експерти обирають його головою своєї робочої групи, а в 1994 році (причому одноголосно) — своїм віце-президентом. Хіба його відома у світі діяльність, а йдеться про голову Комісії Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Володимира Григоровича Буткевича, не є визнанням вкладу України в розвиток питань прав людини і, зокрема, місця і ролі у світових процесах української школи міжнародного захисту реальних прав і свобод?

На жаль, з іншого боку — відомі всім факти нехтування не лише правами людини, а й людиною взагалі, факти, м'яко кажучи, незрозумілої позиції нашої країни в ряді, здавалося б, елементарних питань. Сьогодні, скажімо, нічим, крім надзвичайної заідеологізованості нашої зовнішньополітичної позиції не можна пояснити того, що 48 держав проголосували за Загальну декларацію прав людини, а Україна виявилась серед 8, які утримались. Нічим, мабуть, не можна виправдати того, що в попередні роки ми з великим запізненням і досить обмежено інформували своїх людей про такі важливі міжнародні зобов'язання України в галузі прав людини, як Конвенція про запобігання злочинові геноциду і покарання за нього, Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, Конвенція про незастосування терміну давності до воєнних злочинів проти людства, Конвенція про політичні права жінок тощо. Ми ратифікували лише чверть діючих конвенцій Міжнародної Організації Праці, а опублікували лише кожну шосту з них.

З моєї точки зору, сьогодні вимагає вирішення проблема визнання Україною правочинності розгляду справ з питань прав людини на підставі заяв інших держав. Затримка з цим заважає належному виконанню Україною своїх обов'язків відповідно до ратифікованих угод і конвенцій.

Кор. Звертаюся до Вас, як до Голови вищого законодавчого органу в державі: що робиться для того, щоб подібних похибок було менше і щоб люди почували себе вільними громадянами, в усьому захищеними законом?

О.М. Проблема складна, багатопланова, а тому і вирішуватись повинна різнобічно, без популізму і пропагандистських заяв. Одначе — буду конкретнішим.

По-перше, ведеться серйозна робота по приведенню чинного законодавства у відповідність з принципами і нормами міжнародного права. Ви, мабуть, звернули увагу, як часто народні депутати при обговоренні законопроектів посилаються на статті того чи іншого міжнародного договору. Повинен зазначити, що ми сьогодні майже не розглядаємо законопроектів, якщо вони зачіпають права громадян, але попередньо не пройшли експертизи міжнародних фахівців. З приводу особливо складних законопроектів,як-то: про іноземне усиновлення, про громадянство тощо, ми звертаємося у відповідні структури міжнародних організацій і, зокрема, ООН з проханням надати консультативну допомогу у підготовці правового акту.

З свого боку народні депутати, завдяки поліпшенню комп'ютерно-технічного оснащення наших служб, тепер мають змогу проаналізувати особливості вирішення того чи іншого питання в усіх нині діючих міжнародних угодах, а також законодавчих актах переважної більшості країн.

По-друге, ми уважно аналізуємо діючі законодавчі акти на предмет їх відповідності міжнародним стандартам і міжнародним зобов'язанням України. Ви, певно, помітили, що досить часто ми приймаємо закони про внесення змін і доповнень до діючих законів. Нерідко причиною тут є виявлена невідповідність положень чинного законодавства міжнародним договорам України. Такі зміни ми вносили в законодавство про громадянство, Кодекс законів про працю, стосовно статусу військовослужбовців, в питаннях соціальної захищеності населення тощо.

По-третє, ми намагаємося стимулювати громадську активність населення в захисті своїх прав, свобод і законних інтересів. Можу впевнено стверджувати, що сьогодні ми маємо в Україні більше центрів захисту прав людини, ніж в колишньому Радянському Союзі було громадських організацій в цілому. Особливо приємно, що ці громадські інституції не замикаються, так би мовити, самі в собі, а виходять на широкий загал. Так, якщо до проголошення Акту незалежності у нас не було жодного періодичного видання, безпосередньо присвяченого питанням прав людини, то сьогодні виходить більше десятка періодичних видань (журналів, газет, інформаційних бюлетенів), присвячених цій тематиці. Національні і міжнародні конференції, круглі столи, семінари і інші форуми з питань прав людини — то теж для нас тепер не виняток, а правило.

Широка громадська діяльність такого спрямування приносить значну користь. З одного боку, вона консолідує правозахисний рух і тим самим допомагає вирішувати загальнодержавні проблеми в цій сфері. З іншого — відбувається процес формування загальнодержавної позиції в галузі прав людини на основі зближення владних структур і громадських об'єднань.

По-четверте, активно ведеться робота щодо приведення існуючого законодавства у відповідність з відносинами, що склалися в суспільстві, заповнення існуючих правових прогалин. Якщо, скажімо, Комісія Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин розпочинала свою роботу в травні цього року і не успадкувала жодного законопроекту від комісій попереднього скликання, на основі яких вона була створена, то сьогодні народні депутати — члени цієї Комісії, опрацьовують 15 законопроектів, які прямо націлені на вирішення питання прав людей і громадських об'єднань.

Нарешті, слід мати на увазі і державну структуризацію в цій сфері. Я вже згадував створену Верховною Радою Комісію з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин. Нині починають діяти відповідні структури на обласному і навіть районному рівнях в системі виконавчої влади.

До речі, генеральний комісар НБСЄ з питань прав людини Ван дер Стул, посилаючись на наш досвід захисту прав меншин, високо оцінив і роль закону України, що регулює функції держави у цій надзвичайно важливій справі.

Ведеться, як Ви знаєте, підготовка до створення Конституційного Суду України — важливого гаранту захисту прав і свобод громадян, відновлено конституційний процес. Можна сказати, що законодавча робота послідовно підпорядковується потребі поставити в центр інтересів держави права людини в нинішніх скрутних умовах. Це може здатися непереконливим. Але ж ми будуємо державу не на день — назавжди.

Звичайно, не обходиться і без істотних недоліків. Проте наша рішучість і, повторюю, послідовність у їх подоланні дають підстави твердити: справжній успіх — не за горами.

Кор. Але чому не поліпшується становище людей? В народі подейкують, що центральні владні структури турбуються не стільки про загал, скільки про власні амбіції. Спроба перетягнути ковдру на себе помітна з боку як законодавчої, так і виконавчої влади. Коли б через цей конфлікт влад вкотре вже не постраждав народ.

О.М. Ви вжили образний вислів: перетягують ковдру. Як я розумію, йдеться про те, що стало тепер черговою темою для деяких засобів масової інформації, які з нетерпінням чекають (схоже, бажаної для них) жорстокої, безкомпромісної боротьби за владу між Президентом і Верховною Радою, і що остання нібито чинить опір Президентові у створенні ефективної, дієвої вертикалі влади.

Так-от, коли це стверджують, то хтось не договорює, про що йдеться. З усією відповідальністю заявляю, що я — за сильну вертикаль виконавчої влади, якщо остання, звісно, за права, свободи і законні інтереси людини. Але, коли мова йде про виконавчу владу як владу взагалі, і при цьому навмисне замовчується про такі складові влади як законодавча і судова її гілки, а водночас ведеться шалена агітація проти Верховної Ради, то як потрібно розуміти це? Як спробу поглинути виконавчою владою судову і законодавчу? Але це вже було. Згадайте, чи не на цьому грунті, заповнивши пустоти, утворені відсутністю ефективної судової і законодавчої влади, утворювалися тимчасово-постійні «надзвичайки», всілякі «двійки», «трійки» і т.п.

Сьогодні ми ведемо мову про сильну виконавчу владу, але ніби свідомо не помічаємо слова «виконавча». Потім плануємо цій виконавчій владі надати право формувати судову владу (забувши про її статус незалежної), розпускати законодавчу владу. А що буде завтра? Невже історія нас нічому не навчила? Бо хочемо ми того, чи ні, але завтра ця влада, і то буде цілком об'єктивний процес, спробує замінити Конституцію держави своїм законом. І що тоді буде з Декларацією про державний суверенітет України, у якій закріплена формула: «Державна влада в Республіці здійснюється за принципом її розподілу на законодавчу, виконавчу і судову»?

Іншими словами, сьогодні мова має йти не про владу як самоцінність і самоціль, а про те, що можуть зробити три гілки влади — законодавча, виконавча і судова, у захисті прав і свобод своїх громадян. Історія розвитку людських цивілізацій нічого кращого не придумала, як таке: законодавчій владі приймати закони задля людей, виконавчій владі — реалізовувати ці закони в інтересах людей, судовій владі — захищати на підставі цих законів людей. На жаль, на сьогодні ми ще не створили міцної, ефективної судової влади, яка б могла захищати людину від несправедливих дій як законодавчої, так і виконавчої влади.

Далі. Виконавча влада в силу своєї сутності може приймати лише норми-зобов'язання або норми-заборони. І ті, і інші не завжди сприяють реалізації свободи волі людини. Законодавча ж влада, сформована з народних представників, має і здатна приймати норми-дозволи. У цьому її призначення. Отже, якщо виконавча влада буде здійснювати всі, чи переважно всі, владні функції, в суспільстві знову ж таки об'єктивно запанують зобов'язання і заборони, що так чи інакше, але будуть утискувати права людини. Саме тому Верховна Рада вимушена стільки уваги приділяти відповідності актів виконавчої влади Конституції України і законам нашої держави.

Часто говорять: в перехідний період, під час реформ необхідно розв'язати руки виконавчій владі. Мовляв, її акти сьогодні тяжкі, але завтра буде легше. Чим же це відрізняється від осміяного тепер «світлого майбутнього»? Але ж у кожної людини життя одне. Хто питав її, чи хоче вона страждати сьогодні (і скільки?) задля нового «прекрасного завтра»?

З цього приводу хотів би сподіватись, що Верховна Рада не поступиться ні на йоту в захисті прав, свобод і законних інтересів громадян України. І це має бути не впертість, не затятість. Це — сумлінне виконання своїх обов'язків перед народом.

Посилання на складне становище в державі тут ні до чого. За ними інколи проглядається спроба приховати неспроможність влади (в усіх вимірах) вирішувати складні державні проблеми.

Коли в США в 30-ті роки наступила депресія і владні структури вирішили вийти з економічної кризи за рахунок людей, Верховний суд цієї країни лише за три роки блокував 13 важливих законів «Нового курсу». Це більше, ніж в будь-який інший період історії США. Так відповідна влада захищала права, свободи і законні інтереси своїх громадян.

До речі, теза про потребу сильної виконавчої влади тепер часто використовується з посиланням на досвід США, Німеччини, Чилі тощо. Звичайно, мати на увазі чужий досвід — важливо. Та при цьому треба дивитися на зміст того досвіду. У кризовий період влада зміцнювала свій вплив через посилення, концентрацію державних функцій: контроль за власністю, обсягами виробництва і реалізації, за цінами і діяльністю банків. І хоч мова не йде про адміністрування, про командні способи здійснення влади, однак світовий досвід щось не дає прикладів посилення виконавчої влади (за рахунок інших гілок) задля всебічної лібералізації — від цін і приватизації до життя держави в цілому.

Кор. Який же вихід для нас з ситуації, що складається?

О.М. Вихід один — більше довіряти людям. Сьогодні в суспільстві існують проблеми, які самостійно не вирішить жодна з гілок влади. Тільки спільними зусиллями ми зможемо їх подолати. Що ж стосується неузгодженостей між законодавчою, виконавчою та судовою владами, можна було б створити раду вищих посадових осіб (на громадських засадах) цих гілок влади для прийняття спільних рішень чи вироблення погодженої програми. Підкреслю: спільної програми і спільних дій.

Багато чого могла б зробити і громадськість в цілому. Сьогодні відсутні суперечності між тими, хто де воював, між лівими і правими, «червоними» і «жовто-синіми», депортованими і неавтохтонами, «патріотами» і ще більшими «патріотами»... Але ж це все наші люди, наш народ. Чому б не домовитися і не проголосити час національної злагоди? Та не для того, щоб чиясь «правда» була зверхньою, абсолютною. Просто треба бути терпимішими один до одного, бо правда у нас одна — держава Україна, в якій добре житиме кожна порядна, працьовита людина.

У нас штучно, навмисне «розігріті» великі суперечності між віруючими. Держава не втручається в справи церкви. Але ми, образно кажучи, ладні побудувати в місті Києві єдиний спільний ансамбль храмів, костьолів, мечетей і синагог задля взаємоповаги і примирення віруючих. Але чи вистачить мудрості і витримки у релігійних поводирів та їх політичних наставників, щоб не зробити з нього нову Вавілонську вежу?

Продиктовано в номер

У Криму свої борги

Про ситуацію в паливно-енергетичному комплексі півострова і заходи, що їх має намір вжити уряд автономії, йшлося на прес-конференції віце-прем'єра уряду Автономної Республіки Крим Аркадія Демиденка.

Становище критичне. До постійних перебоїв з постачанням води, тепла додалися регулярні відключення електроенергії. Без попередження відключають навіть лікарні й навчальні учбові заклади. На півострові переривають теле- й радіопередачі. Крим заборгував Україні за електроенергію понад трильйон карбованців.

У свою чергу круглу суму завинили споживачі електроенергії зокрема 20 мільярдів карбованців — Чорноморський флот, не платять дисльоковані тут російські військові частини. На півострові законсервовано 40 відсотків потужностей, бо Росія не постачає паливо для електростанцій.

ВМС України допомагатимуть усі

У Севастополі відбулася заінтересована розмова керівників усіх 24 областей нашої держави, великих міст, представників підприємств кораблебудівної, літакобудівної та інших галузей промисловості, ділових кіл у зв'язку з Указом Президента України «Про надання шефської допомоги Військово-Морським Силам України».

На думку командувача ВМС України віце-адмірала Володимира Безкоровайного, люди розуміють, що Україна має відбутися як держава, а тому вона мусить мати власні боєздатні Збройні Сили. Він підкреслив, що сьогодні український флот вже налічує 7 бойових кораблів, 3 бойові катери, 66 кораблів забезпечення, власну морську піхоту і авіацію.

Знущання з ученого — ляпас праву

Ім'я кримського професора, доктора медичних наук Анатолія Миколайовича Рибалки знайоме вченим майже всіх країн світу. Його, автора 400 наукових праць і щонайдосвідченішого практика у галузі гінекології-онкології (на рахунку якого тисячі врятованих породіль і новонароджених), була б щаслива мати серед своїх співробітників будь-яка, найзнаменитіша клініка за кордоном.

Професор Рибалка — гордість нашої науки, національне надбання України. Але його доля — це ганьба України, ляпас її гідності і спробам стати правовою державою.

У липні 93-го року професора Рибалка звинуватили у вимаганні хабаря у... 200 доларів. 14 грудня засудили до 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Правда, конфіскувати не було чого — засуджений жив завжди тільки на зарплатню і ніколи не брав хабарів.

Преса, адвокати, учні професора відкрито заявляли про провокацію щодо Рибалка з боку кримської прокуратури, про зухвалу розправу непорядних колег професора з одним з найчесніших представників нашої медицини. Але у Криму їх ніхто «не чув».

Верховний суд України скасував вирок кримського суду й направив справу на додаткове розслідування. Воно триває вже півроку, не відкопавши більше жодного нового факту провини професора. При цьому двічі змінювався склад слідчих. Змінилося й відомство — нині розслідування йде під егідою відділу боротьби з організованою злочинністю. Незрозуміло тільки, яка саме «організація» мається на увазі. Щодо професора Рибалки, то він увесь час сам-один перед нашим згуртованим і непробивним правосуддям.

Влас. інформ.

Сергій ВУСАТИЙ, журналіст

ДЕЩО ПРО ЧЕРЕВНО-ЦІНОВУ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЮ

Значна частина народних депутатів наполягає сьогодні на громадській реабілітації товаровиробників АПК, котрих деякі засоби масової інформації звинувачували у перевищенні прав, обумовлених урядовою постановою № 733. Справді, підстав для цього народні депутати мають достатньо.

Після того, як торгівля приголомшила споживачів цінами, зокрема на «стратегічний товар» продовольчого ринку — ковбасу, мені випала нагода побувати на зібранні товаровиробників сільськогосподарської продукції Київщини. Вони гучно обурювалися дорожнечею пального та комбікормів, звинувачуючи Мінекономіки, котре забороняє відпускати заготівельні ціни на зерно і м'ясомолочну продукцію. Причому не нормативними актами, а дорадчо, під час робочих консультацій. А заразом керівники радгоспів і агрофірм шпетили першого віце-прем'єра Віктора Пинзеника, котрий твердить, що економічного підгрунтя для нинішнього рівня роздрібних цін на м'ясомолочну продукцію і хліб немає.

Директор Обухівської агрофірми Микола Демченко, скажімо, зізнався, що його «вмовили» прогнозувати собівартість кілограма живої ваги великої рогатої худоби на рівні 56 тисяч карбованців, тоді як розрахунки вказували на 110—120 тисяч карбованців. Він наполягав, звичайно, на нормах рентабельності на окремі види продукції до 200 відсотків, засуджував неспроможність держави відповідати за своїми зобов'язаннями, згадував поліських телят, яких у далекому Лівані міняли на мастило і бензин. А про те, що фактично зірвав виконання урядової постанови № 733, яка скасовувала дію постанови КМ від 23 вересня цього року «Про державне регулювання цін на хліб, хлібобулочні вироби та комбікорми»,

Факт і коментар

(але тільки в тому разі, якщо на це піде товаровиробник) так словом і не прохопився.

Тим часом, перший віце-прем'єр Віктор Пинзеник застерігав: той, хто, не змінюючи питомої ваги витрат, формуватиме ціни на засадах суворого адміністрування, обов'язково потрапить у прокрустове ложе таких агрофірм, як Обухівська, котра, реалізуючи щодня більш як 12 тонн тваринницької продукції, зазнає щомісяця мільярдних збитків.

На цьому тижні заступник міністра економіки Віктор Кальник поінформував народних депутатів, буцімто внаслідок лібералізації ціни на м'ясо і молоко одномоментно зросли більш як утричі.

Депутати йому не повірили. Впевнений, що й Микола Демченко вважає, що його пошили в дурні не статистичні дані. Він висловлює небезпідставне припущення, що це зробила переробна галузь.

Справді, монополісту-м'ясокомбінату уся ця метушня довкола формування заготівельних цін, м'яко кажучи, по цимбалах. Він добре усвідомлював, що постанова № 733 — це добра нагода повернути принаймні частину коштів, які завинив йому товаровиробник і які він сам завинив банківським установам у вигляді відсотків на кредити. Елеватори й борошномельні заводи також були не від того, щоб за допомогою листопадової лібералізації цін відшкодувати минулі збитки і мати швидкий зиск. Тим більше, що ці наміри збігалися з планами владних структур на місцях, котрі, з одного боку, зацікавлені у розвинених товарних ринках, а з іншого — у неспустошених бюджетах. Відтак — переробна галузь закупила у товаровиробника його продукцію за цінами, які не відбивали фактичні витрати на момент лібералізації, і цей товар вже став її власністю. А підігнати відпускні (а тим більше роздрібні) ціни до напередодні прогнозованого Мінсільгосппродом рівня (1 кілограм вареної ковбаси — 400 тисяч карбованців), то вже було «справою техніки»: собівартість відповідно до глибини переробки, норми рентабельності плюс посередницький куш.

То все-таки, в який спосіб сьогодні зарадити Демченкові? Інакше, як проіндексувавши його збитки, зарадити Демченку неможливо. Але для цього варто було б вилучити кошти товаровиробника у переробника. Як зазначають фахівці, технічно це зробити реально. Набагато складніше переконати нинішнього аграрія в тому, що навіть дорогою до ринку роздрібна ціна на продовольчому ринку вже не є сумою собівартості, рентабельності і посередницької надбавки. А є грошима, за які покупець купує товар. Тобто ми в листопаді мали справу із звичайнісіньким адміністративним волюнтаризмом, який залишився головною силою на продовольчому фронті. (Нехай мафія не дуже ображається). До речі, байдуже на якому — внутрішньому чи світовому ринку. Адже сьогодні Мінсільгосппрод дискутує з Мінекономіки і Мінфіном з приводу того, яка світова ціна має бути на м'ясо, молоко, добрива тощо. У кожного відомства власний погляд на світові ціни, відмінний, до речі, від тих, що на світових ринках.

Важко не погодитися з міністром сільського господарства і продовольства Ю.Карасиком, коли він твердить, що збалансувати виробництво з фінансовим забезпеченням не дозволяє кредитно-фінансова політика держави. Але не вона ж «ганяє» телят у Ліван! І що, власне, йому, Юрію Михайловичу, заважало погодити нові ціни на сільгосппродукцію з товаровиробниками і переробниками, посадовивши їх за один стіл! І чи не тому кредитно-фінансова криза у країні має місце, що нею опікуються не так банкіри, як депутати-аграрії? Біля мікрофонів в парламенті тільки й чути: депутат-аграрій. А хоч би один вийшов і представився: депутат-банкір.

Хліб з підводного човна

Шефство жителів області над ВМС України має обопільний характер. Моряки допомогли агрофірмі «Краса Херсонщини» придбати міні-завод для випікання хліба. Саме такими пекарнями облаштовують підводні човни. Хліб, що його тепер випікають у господарстві, так і назвали — «флотський» і вважають за найсмачніший.

Працівники районної Ради повідомили, що це лише один із прикладів прискореного розв'язання продовольчої програми, пошуку внутрішніх резервів для нарощування потужностей з перероблення продукції. За останні три роки майже в кожному селі Каховщини з'явилися підприємства з перероблення зерна, м'яса, молока, овочів і фруктів. Голова Каховської міськради Віктор Гашенко певен, що селяни в змозі прогодувати і себе, і городян. У місті створюється мережа фірмових магазинів.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

Масло вершкове чайною ложкою

Удвічі менше проти минулорічного листопада жителі Запорізької області отримали молокопродуктів. Оскільки ж і рік тому не спостерігалось молочних рік та кисільних берегів, то можете уявити нинішнє становище. За словами начальника управління торгівлі облвиконкому Володимира Головешка, якщо в «застійні» часи запоріжці щомісяця споживали не менше тисячі тонн масла «селянського», то в жовтні й листопаді його продали по 500 тонн, а на грудень очікується до 300 тонн. Тобто без закупівлі за межами області та України не обійтися. Певною мірою ситуацію перед новорічними святами може порятувати «розброновування» близько 500 тонн масла з держрезерву.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Телефонний рекетир

Надивившись закордонних бойовиків, ужгородський нероба К. вирішив поповнити свій бюджет запозиченим з них методом. Він тероризував окремих службових осіб міста листами й телефонними дзвінками, в яких, у разі несплати суми у ВКВ, погрожував фізичною розправою рідним «клієнтів».

Чиновники, серед яких були й відповідальні працівники міської управи, звернулися по допомогу до компетентних органів. Співробітники СБУ спрацювали професіонально: телефонного рекетира затримано. Провадиться слідство.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

ДЕ У НАС СТОЛИЦЯ КРАСИ?

Михайло МОРКОВКІН, журналіст

У Тернополі фінішував Третій конкурс «Міс Україна-95» та Перший міжнародний конкурс «Інтерміс-95». Було 6320 заявок, у фінал вийшли 24 учасниці з України, Латвії, Росії, Польщі. Титул «Міс Україна-95» отримала 18-річна студентка-заочниця Прикарпатського педагогічного університету Ірина Кобзар, вона працює хореографом в Івано-Франківську. Віце-міс України стала Вікторія Сакадел, теж студентка і теж з Івано-Франківська.

Титул «Інтерміс-95» завоювала Інга Подлевська з Польщі.

На знімку: Ірина Кобзар та Вікторія Сакадел.

Фото автора.

ВАЛЮТНА БІРЖА: ЗБОРИ ЗАСНОВНИКІВ

Днями збори засновників Української міжбанківської валютної біржі прийняли заяву, у якій зазначається, що непослідовність державної політики у сфері валютного регулювання, запровадження фіксованого обмінного курсу, призупинення торгів на УМВБ завдали великої шкоди становленню і розвиткові валютного ринку України.

Нова політика Президента, тверді й рішучі дії уряду та Національного банку України, спрямовані на поглиблення економічних реформ, формування єдиного валютного ринку з уніфікованим обмінним курсом, а також відновлення торгів на УМВБ і лібералізація зовнішньоторговельної діяльності дали перші позитивні наслідки, переконали міжнародне співтовариство у серйозності намірів України. Доказ тому — надання першої черги стабілізаційної допомоги Україні з боку міжнародних фінансових інституцій.

За цих умов збори засновників УМВБ вважають за необхідне застерегти, що лібералізація валютного ринку покладає на всіх його суб'єктів велику відповідальність за проведення виваженої економічної політики й недопущення дій, що викликали б погіршення стану фінансової системи України і валютного сектора зокрема. Насамперед це стосується уповноважених банків, на які тепер повністю покладаються функції валютного контролю своїх клієнтів, а також Української міжбанківської валютної біржі. Перехід до дворазового (протягом тижня) котування доларів США та рублів Росії — важливий крок по шляху до впровадження щоденних торгів. Однак треба створити розгалужену мережу філій УМВБ, яка найближчим часом повинна охопити регіони Дніпропетровська, Харкова, Львова, Донецька й Криму.

(Вл. інф.)

Наталія ФІЛІПЧУК, «Голос України»

ЩОБ ЧУЖІ БОЯЛИСЯ

Кожен третій іноземець, котрий скоїв злочин на території Польщі, — громадянин України: до листопада цього року зафіксовано 790 злочинців з українською пропискою. Кількість злочинів, скоєних громадянами з Росії та Німеччини, може зрівнятися з «нашим» показником тільки у своїй сумі: відповідно 433 та 389. Для Головної комендатури поліції Польщі — це явище несподіване й нове, тим більше, що жертвами українських правопорушників стають переважно українські туристи й «комерсанти».

— Складається враження, що злочинці з України просто знайшли собі «зручне» місце для скоєння злочинів: батьківщина ніби й недалеко, а вітчизняне правосуддя застосувати свою силу не може, — досить сумно помітив прес-аташе Головної комендатури Єжи Кіжинський під час зустрічі з українськими журналістами, які перебували в цій державі у рамках спільної програми Центру «Демократичні ініціативи» та Фонду Сороса «Схід—Схід».

Нагадує ситуацію з ремонтом квартири. Ви шукали необхідні гроші, людей, які вчасно і якісно поштукатурять стіни, раділи, коли ремонт нарешті наближиться до кінця, і в цей «урочистий» час до вас завалилися сусіди, заплямовуючи брудними черевиками щойно полакований паркет і відколупуючи зі стін свіжу побілку?

Приблизно у такому становищі опинилася сьогодні і Польща. Її економічні реформи нарешті почали давати перші результати і народ, якому почало розвиднятися, збирається на силі, щоб видертися з кризового періоду. Зазнали реформування і польські правоохоронні органи. Чотири роки тому було відновлено інститут поліції, що постав на основі колишньої міліції. Така зміна змусила переглянути кадрову політику. Сьогодні у польській поліції 2400 новачків. Ліквідовано громадську організацію «зона» (дружинники). З переходом до іншої політичної системи розвалилася виховна робота. Водночас у кризовий період зросла злочинність. Тепер польську поліцію звинувачують ще й у тому, що вона не хоче займатися українськими злочинцями, які грабують на її території українських туристів.

— Це абсолютно несправедливе звинувачення, — вважає Єжи Кіжинський. — Ми робимо все, що в змозі. На жаль, самі жертви не поспішають нам посприяти. Чи то не вірять у сили поліції, чи то бояться не тільки за валізки, але й саме життя. Торік до нас звернулися 89 жертв. Серед жертв-іноземців — це також найбільший показник, але навіть така цифра дуже приблизна.

Єжи Кіжинський навіть попросив українських журналістів ознайомити своїх громадян з елементарними правилами безпеки, дотримуючись яких, можна уникнути багатьох неприємностей. Наприклад, якщо людину пограбовано, вона має звернутися до правоохоронних органів. Коли не в Польщі, то хоча б в Україні. І тоді за справу візьметься Інтерпол. У поїздах, на рейсових автобусах, які прибувають до Польщі зі сходу, нещодавно введено обов'язковий поліцейський патруль. Правоохоронці можуть бути одягнені в штатське, але провідник обов'язково знає про їхню присутність. Тому, коли ви несподівано стали жертвою, зверніться до провідника або водія автобуса. Наступний крок — подолати страх і погодитися на розпізнання злочинця. Зараз у Польщі широко практикують метод однобічного дзеркала, прозорого з тильного боку: підозрюваний бачитиме тільки своє відображення у дзеркалі, а жертва з протилежного боку зможе легко розпізнати кривдника.

Якщо ви подорожуєте машиною, слід пам'ятати, що найбезпечніше паркувати її на спеціально обладнаних паркінгах або у кемпінгу, поряд з якими обов'язково є поліцейський патруль, або хоча б — телефон. На східних трасах давно курсують поліцейські машини. Але, якщо ви їдете по так званій «голій» трасі, не зупиняйтеся на прохання голосувальників і навіть людей у поліцейській формі, якщо поряд з ними немає машини з написом «поліція». Якщо вас зупинив поліцейський патруль, правоохоронці зобов'язані назвати своє ім'я і показати посвідчення. Подивіться його уважно, зокрема на дату чинності. Перетинаючи кордон, попросіть у прикордонників письмову інструкцію, в якій вказано адреси найближчих кемпінгів, телефони поліцейських відділків. Інструкція написана п'ятьма мовами, зокрема, й російською.

Польська поліція впевнена, що дати бій українським злочинцям можна тільки об'єднавши зусилля із самими подорожніми, а також з правоохоронними силами України.

Показовий факт — тільки в українському посольстві в Варшаві працює штатний представник МВС. Перший секретар посольства Віталій Розенко.

— Лише торік Польщу відвідало близько 10 мільйонів чоловік. Переважна більшість з них «комерсанти», яких жене сюди наша економічна криза, — розповів Віталій Розенко. — І більш як 2 тисячі людей звернулися до посольства, бо були пограбовані «до останньої нитки». Навіть не мали паспорта, щоб повернутися додому. Звичайно, посольство намагається допомогти співвітчизникам, хоча це коштує дуже дорого. Ми співпрацюємо з польською поліцією. Наші правоохоронні органи та прикордонники розробляють спільні операції для затримання правопорушників. Сьогодні у польських в'язницях утримують більш як 600 громадян нашої держави, звинувачених переважно за крадіжки, викрадення машин, розбійні напади.

На запитання, чи не планують повернути наших злочинців до «рідних» в'язниць, у посольстві зізналися, що самі злочинці на цьому не наполягають, адже умови перебування у польських значно кращі, ніж у нас, та й правосуддя м'якіше.

Одне слово, наші злочинці не тільки знайшли собі нову територію для «роботи», але й обживають сусідські тюрми, витісняючи звідти польських.

Як же ставляться до злочинної експансії зі сходу пересічні поляки? Уявіть собі, їхні почуття не можна назвати презирством, скоріше співчуттям. Коли в одному з варшавських фотоательє дізналися, що до них прийшла журналістка з України, то розповіли сумну історію. За кілька днів до них «прибилася» наша безталанна землячка. Брудна, голодна, заплакана, без копійки в кишені (витягли, тільки-но вона перетнула кордон) дівчина дісталася до Варшави. В ательє її нагодували, зробили фотографію (власним коштом), дали квиток на автобус до посольства України... А журналістку просили передати своїм співвітчизникам: будьте уважні, стежте за своїми валізками, коли приїжджаєте до Польщі. «Ваш український рекет — найбезсовісніший з усіх рекетів світу. Незрозуміло, чому він грабує своїх?»

Ех, хлопці, — щоб чужі боялися!

Київ—Варшава—Київ.

Сергій ДАНИЛЕНКО, «Голос України»

Хочеш наркотик?

Звернися до «будинку здоров'я»!

Дві офіційні події, далекі від офіціозу, сталися нещодавно у Німеччині. Німецька манекенниця Клаудія Шиффер визнана компетентним журі найпривабливішою жінкою року.

Адреса другої — німецька фінансова столиця Франкфурт-на-Майні, власті якого офіційно оголосили про відкриття закладу, де можна буде легально вживати наркотики.

Якщо перше повідомлення може викликати легкі заперечення у прихильників інших всесвітньо відомих красунь, то друге, певен, здатне спричинити суперечки багато гостріші. Новий заклад, що прийме перших пацієнтів вже цього місяця, отримав дивну, якщо враховувати його призначення, назву, — «будинок здоров'я». Слід зауважити, що в українській мові розбіжність між назвою і згаданим явищем ще разючіша. Мабуть, через те, що «будинки здоров'я» нові для нас не лише як втілена реальність, а й як ідея.

Такі центри для хворих на наркоманію вже відомі на Заході. У Німеччині він існує в Гамбурзі, але як приватна ініціатива.

Ці «будинки здоров'я» мають перевірити на практиці давню ідею боротьби з наркобізнесом — легалізацію наркотиків. Людям, які вживали наркотики у франкфуртських вокзальних туалетах, де збиралося багато хворих, тепер пропонують робити це під контролем лікарів.

Зрозуміло, «будинки здоров'я» не сигнал до вседозволеності. Вони діятимуть за певними правилами. Скажімо, їх не можна обладнувати під одним дахом із закладами, де лікують від наркоманії, відвідувачі можуть прийняти лише одну дозу наркотика, а опісля шприц буде знищено.

Важко сказати напевне, як сприймуть цю подію ті громадяни німецького суспільства, заради яких створено ці будинки. Зате місцева поліція одразу висловила задоволення таким рішенням властей. Правоохоронні органи вбачають у цьому конкретну допомогу в їхній боротьбі проти наркомафії, а не проти хворих людей.

Михайло МИХАЙЛОВ, журналіст

РІЗДВО У ВІДНІ

У ВІДНІ наближення Різдва відчутно в усьому. Скрізь з'явилися ялинки, фігурки Діда Мороза (його тут називають Ніколаус), а на площі біля ратуші переливається гірляндами барвистий різдвяний базар.

Різдво — найулюбленіше в Австрії свято. На відміну від галасливого і навіть трохи бурхливого Нового року, коли гримлять хлопавки, злітають угору ракети і ллється рікою шампанське, Різдво — свято тихе і, можна сказати, родинне. Основна його прикмета: всі купують подарунки. Ось чому години роботи магазинів продовжують, а ціни підвищують. Торговці знають, що перед Різдвом можна зробити добрий бізнес. Саме в передсвяткові дні магазини отримують від сорока до шістдесяти відсотків свого річного обороту. Особливо великий попит на сувеніри, прикраси та дитячі іграшки. Вже в січні він різко спаде і розпочнеться традиційний розпродаж зимового асортименту.

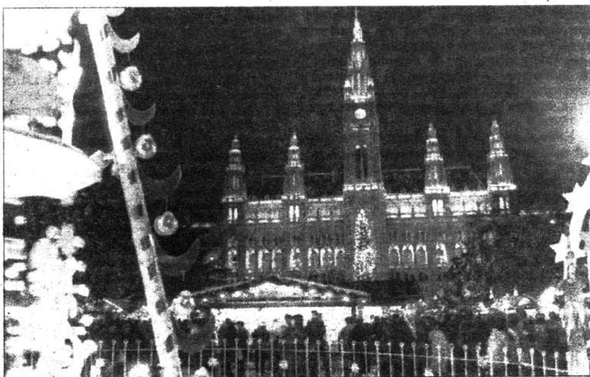
А поки що всі поспішають за покупками. І не дуже шкодують грошей, добре, що перед Різдвом усім належить додаткова зарплата, як, між іншим, і влітку, перед відпусткою. Крім того, всіляко приваблюють відкриті на свіжому повітрі розваги.

Молодь збирається на площі біля ратуші, щоб випити підігрітого вина — глінтвейну або пуншу (тут його називають «глювайн»). Усі жваві, голосно розмовляють, проте п'яних немає. Навкруги величезна кількість усіляких яток, набитих усякою всячиною. Ялинкові прикраси, сувеніри, іграшки, скульптурки Богородиці та Христа, повітряні кульки, калачі, торти...

Серед натовпу снують паровозики з вагончиками, що катають майданом маленьких пасажирів. Між деревами поставлено іграшкові будиночки у зріст людини, у віконцях яких видно потішні лялькові композиції. Надзвичайно популярні відьми на мітлах, чорти та їхній король Крамбус — суто австрійський персонаж, антипод доброго Ніколауса.

В Австрії люблять народний одяг. А перед святами практично всі походжають у добротних зелених сукняних пальтах і таких само зелених капелюхах з пір'ям. На капелюхах красуються десятки значків. Австрійці — завзяті туристи і кожну свою екскурсію позначають черговою «нагородою». На капелюха.

Біля барвисто підсвіченої ратуші вже здіймається велетенська різдвяна ялинка. Її прикрашено тільки гірляндами. Всі іграшки розвішено на деревах. Змінилася й головна пішохідна вулиця Відня — Кертнерштрасе. Підсвічена й у звичайні дні сліпучою неоновою рекламою, перед святами вона перетворюється на калейдоскоп вогнів. Жителі рідко заходять до дорогих ресторанів, розташованих по обидва боки вулиці, проте в маленьких кафе та забігайлівках людно. В самому центрі міста, в кінці Кертнерштрасе, височіє Штефанський собор, що нагадує велетенських розмірів воскову свічку. На соборі встановлено дзвін, що дзвонить тільки раз на рік — перед Різдвом.

На жаль, не можна не помітити й іншого. На тих само центральних вулицях і в підземних переходах можна зустріти жебраків або непрошених п'яничок. Дається взнаки безробіття, що потроху зростає. Точніше, це дефіцит досить престижних і пристойно оплачуваних робочих місць. Люди певних професій: продавці, будівельники, прибиральниці — потрібні постійно, та австрійців ці вакансії не цікавлять. Ось чому іноземців нині в Австрії, і особливо у Відні, дуже багато, і це викликає серйозну стурбованість властей. Уже практично припинено видавання іноземцям віз з правом на роботу.

Та, загалом, Австрія зустрічає Різдво з оптимізмом. Люди, як і скрізь у світі, живуть не тільки глобальними проблемами, а й своїми особистими. А це означає, що кожний пов'язує зі святом, що приходить, свої сподівання. Щасливого Різдва!

Відень.

Актуально

Ігор СОТУЛЕНКО, кандидат економічних наук

«Не кажи «гоп», доки не перескочиш»

Працюючи в Україні, треба завжди пам'ятати цю народну мудрість...

КОРОТКО ПРО АВТОРА. **Ігор Миколайович Сотуленко, кандидат економічних наук, 35 років, одружений. З 1989 по 1994 рік керівник фірми «Мінолта трейдинг Україна» (у складі якої функціонував департамент «Мазда»), а з червня 1994-го — генеральний директор фірми «Мазда моторс Україна», дистриб'ютера автомобілів японської «Мазда моторс корпорейшн» у нашій країні. ММУ повністю належить іноземному інвестору. За чотири роки «Мазда» продала в Україні 2300 автомобілів більш як 10 моделей, створила сім станцій технічного обслуговування у шести обласних центрах.**

«Процес пішов»

Як це не прикро, але за насиченістю легковими автомобілями Україну відносять до країн, що розвиваються. Такі реалії. Якщо у нас на 1000 жителів припадає 58 автомобілів, то в Японії — 250, Франції і ФРН — 450 і 460 відповідно, а у США — 560.

Згідно з прогнозами, зробленими з урахуванням розвитку шляхової мережі та підприємств технічного обслуговування, перспектив поліпшення забезпечення пальним та цін на нього тощо, потреба в легкових автомобілях становитиме у наступному році — 4,2 мільйона одиниць, у 2000-му — 6 млн., у 2005-му — 9,2 млн., у 2010-му — 12 млн.

Разом з тим орієнтовне щорічне виробництво легкових автомобілів може досягти у 1995 році — 215 тисяч одиниць, у 2000-му — 885 тисяч, у 2005-му — 1200 тисяч, у 2010-му — 1500 тисяч. Але, як свідчить реальний стан нашої економіки, навіть ці цифри, взяті з Державної програми розвитку автомобілебудування, можуть ще довго залишатися тільки цифрами.

Безперечно, Україна повинна розвивати свою автомобілебудівну індустрію. Але розрахунки спеціалістів свідчать, що в найближчому майбутньому, у всякому разі до кінця цього століття, лозунги типу «Піднімемо на світовий рівень власну автоіндустрію!» будуть популістськими. СРСР зразка 60-х років за різними даними на створення ВАЗу знадобилося від 10 до 40 млрд. доларів. Чи є у нас такі гроші?

Що ж робити? Не сидіти ж склавши руки, доки наша вітчизняна автоіндустрія зіпнеться на ноги і автомобіль із предмета розкоші стане звичайним засобом пересування. Треба паралельно використовувати ресурси і можливості світової економіки, точніше — світового автомобілебудування. Закуповувати ті класи авто, які необхідні як громадянам, так і народному господарству. Тим більше, що якість, зокрема, економічність і безпечність, цих автомашин значно вища, ніж тих, які виготовляють на терені СНД і в саму конструкцію яких уже закладено відставання на 10 — 15 років. Приклад ВАЗу, КамАЗу, які закупили в Італії та ФРН, АЗЛК та АвтоГАЗу, нашпигованих імпортним обладнанням, показує, що навіть на іноземному обладнанні можна виготовляти енергомісткі автомобілі, яким ще досить далеко до світового рівня.

До речі, тим шляхом, яким я пропоную йти, пішли Угорщина та Болгарія, а з високорозвинутих капіталістичних країн — Канада та Австрія.

Тільки грамотна зовнішньоекономічна політика може забезпечити активну участь іноземного капіталу в розвитку економіки і підвищенні життєвого рівня громадян України. Більше того, зароблена на імпортних автомобілях валюта цільовим рішенням могла б спрямовуватися на розвиток вітчизняної автомобільної індустрії.

Але в реальному житті все виявилося набагато складнішим. У колишньому СРСР — країні з власною досить розвинутою автомобільною індустрією — авторинок був захищений десятьма відсотками мита на імпорт авто. Висота бар'єру — прийнятна і нормальна.

З розвалом СРСР Україна почала самостійно регулювати свій авторинок. Було прийнято закон, який запалював зелене світло перед іноземними інвесторами, звільнивши їх від мита.

І, як казав один відомий політичний діяч минулого, «процес пішов». На той час «Волги», «Жигулі», «Москвичі» стали вже невітчизняними автомобілями. Їх ціни, порівняно з автомобілями, виготовленими у далекому зарубіжжі, були, звичайно, дещо нижчими. Але спеціалісти побачили, що в експлуатації явно відчуваються переваги «нерадянських» авто, які економічніші, надійніші тощо.

У лютому 1993 року незалежна Україна підняла планку захисту своєї автоіндустрії на рівень 20-відсоткового мита для юридичних осіб. Для приватних ввели десятицентові збори за кожний кубічний сантиметр двигуна. Доплата становила 1 — 2 відсотки вартості. Ще раз було продемонстровано, що молода держава має великий дефіцит автомобілів, і пріоритет віддано приватним особам.

На той час український ринок заполонили майже всі провідні автомобілебудівні компанії світу. Всі вони працювали у нормальному відкритому конкурентному середовищі, однакових умовах, мали спільні проблеми. Продаж автомобілів зростав. Можна було тільки радіти...

Хто у виграші?

Але, як кажуть, не кажи «гоп», доки не перескочиш. Працюючи в Україні, треба завжди пам'ятати цю приказку.

У лютому 1994 року парламент вирішив поекспериментувати на тему, як швидко «помруть» на українському ринку імпортери взагалі й імпортери автомобілів зокрема. Новим законом про бюджет до існуючих 20 відсотків мита було введено додаткове оподаткування: 35 відсотків — акцизний збір і 28 відсотків — податок на добавлену вартість. Податок брався з податку! Таке навіть у страшному сні не присниться.

Унаслідок такої державної податкової політики вартість автомобілів зросла на 107 відсотків. Вони стали не просто недоступними для українського споживача, а наругою над ним. Так, мов за помахом чарівної палички, точніше — натискуванням кнопок у залі парламенту, «Мазда-323», найпопулярніша в Україні модель, стала коштувати 25 тисяч доларів, а коштувала — 12. Аналогічне сталося і з машинами інших фірм. Принагідно зауважу, що ціни на авторинках близького і далекого зарубіжжя (окрім Росії) не змінилися. Знову сліпо копіюємо Росію, забуваючи те, що вона має потужну автоіндустрію.

Та й яка ж тут добавлена вартість? Автомобіль виготовлено за межами держави. Можна ще оподаткувати прибуток, який ми закладаємо у вартість автомобіля (те, з чого живемо), але при чому тут заводська вартість авто, виготовленого за межами України? Це не податок на добавлену вартість.

Я вже не кажу про те, що закон було опубліковано 18 лютого, а діяти він мав з 1 січня. Інструкція, яка розкривала механізм сплати податків, була зареєстрована у Мінюсті аж 29 червня! Як же імпортери мали діяти і працювати, будувати плани і нарощувати виробництво у період з 18 лютого до 29 червня? Де, у якій країні таке можливе?

Так і те, що на Держмитком покладені обов'язки стягувати всі три види податків. Тоді, коли автомобіль перетинає кордон. А може, він узагалі не буде проданий?

«Завдяки» новій системі оподаткування весь імпорт в Україну було заблоковано. Хоча згідно з законом про зовнішньоекономічну діяльність, який прийнято у 1991 році і який ніхто не відміняв, і декретом уряду від 20 травня 1993 року податки для підприємств з іноземним капіталом не змінюються протягом п'яти років. Виходить, права рука не відає, що коїть ліва.

Отож: акцизний збір і податок на добавлену вартість, введені Законом про бюджет на 1994 рік, — це нові види податків чи старі? Податкова інспекція вважає, що старі. Але виграші судові процеси, які у зв'язку з цим порушили деякі фірми, свідчать про зовсім протилежне.

Хто правий? Той, у кого більше прав? Але ж ми декларуємо себе правовою цивілізованою державою. І державні мужі мають правити країною й економікою, спираючись на аналіз і прогноз.

Щодо аналізу і прогнозу. Здається, що й цього у нас немає. Перебільшую? Судіть самі.

Зараз на вимогу іноземного інвестора, який, до речі, наступного року збирається інвестувати в економіку України 2 млн. доларів (подібні інвестиції планують зробити й інші автомобілебудівні фірми), ми маємо подати бізнес-план на 1995 рік. (Вибачте, але капіталісти працюють планово). Він, звичайно, складається з урахуванням податків. Але оскільки ще нічого не ясно, то ми пропрацювали три варіанти бізнес-плану.

Перший — на основі тих податків, які існують сьогодні. Другий — розрахований на сукупний 50- відсотковий податок. Третій — на сукупний податок, який діяв торік, — 20 відсотків.

Як перший, так і другий варіанти для фірми «Мазда моторс Україна» — збиткові. Ми щомісяця зможемо продавати до 10 автомобілів, хоча вже досягли показника 90. Третій варіант — прибутковий.

Підраховано, що за всіх варіантів до бюджету надійде близько 3 млн. доларів. Але за першого варіанту це буде тільки теоретично. За третього — реально. Та й насиченість автомобілями зросте. Значить, і добробут.

Прогнозисти й аналітики, хто у виграші?

Украдений мільярд

Статистика свідчить, що за 11 місяців цього року приватними особами на територію України з-за кордону завезено 170 тисяч автомобілів. Дев'яносто п'ять відсотків з них уже були в користуванні 3 — 15 років. До кінця року ця цифра зросте до 200 тисяч. Середня вартість автомобіля — 5 тисяч доларів. Підрахуйте, скільки валюти вивезли наші громадяни за кордон. Мільярд доларів. У бюджет потрапило 2 — 4 відсотки вартості кожного авто, залежно від потужності двигуна.

За кошти наших громадян цивілізовані європейські країни поступово звільняються від металобрухту, для якого в Україні немає бази технічного обслуговування, ремонту тощо. Далі. Саме відсутність ремонтної бази і запчастин для цього енергомісткого металобрухту породила таку галузь тіньового бізнесу, як злодійство з метою перепродажу авто на запчастини. І воно набирає оберти: попит на запчастини зростає прискореними темпами.

А хто підрахує екологічні втрати? Чомусь усі забувають і те, що збільшення кількості старих автомобілів веде до збільшення споживання бензину, дизпалива, а це ставить нашу державу в іще більшу залежність від країн — експортерів енергоносіїв, зокрема Росії.

Хотілося б сказати ще й те, що стосемивідсотковий податковий бар'єр змушує навіть державні підприємства йти на порушення закону і оформляти автомобілі на приватних осіб. Я вже не кажу про МП, СП тощо. Тут явний перекіс у законодавстві на користь приватника порівняно з юридичними особами. До речі, а чому б не ввести диференційований прогресивний збір з покупців і заохочувати їх купляти менш енергомісткі машини? З такою пропозицією давно вже виступив у парламенті І. Заєць, але колеги не підтримали його. А шкода. Це прогресивна форма оподаткування, яка добре прижилася у багатьох високорозвинутих країнах.

Здоров'я нації — то святе. Не схоже...

Відверто кажучи, я вже звик до неординарних дій наших владних структур. Але те, як вони реагують на спроби фірми хоч якось поліпшити медичне обслуговування громадян України, ні в які ворота не лізе.

Вже кілька років у нас гостро стоїть проблема автомобіля «швидкої допомоги», річна потреба яких — 5 тисяч одиниць. Не буду довго розводитись про дії колишнього керівництва Міністерства охорони здоров'я, яке без конкурсу чи то тендера взяло та й уклало контракт на поставку спецавтомобіля тільки з однією фірмою — 25 тисяч одиниць на 5 років. Сталося те, що й мало статися: проект лопнув, як мильна булька. Я хочу повернутися знову до податкової політики держави, але вже на іншому прикладі. На тому, де йдеться вже не про добробут, а про здоров'я населення. Здавалося б, здоров'я нації — це святе. Тут не може бути ніяких бар'єрів. Але то тільки здається.

Автомобіль «швидкої допомоги» ми пропонуємо споживачам за оптово-заводською ціною. А що робить законодавець? Він і на цей вид товару вводить ПДВ — 28 відсотків. Причому знову ж таки його закон має зворотну дію. Чергова партія «швидких допомог» прийшла в Іллічівськ через три дні після опублікування закону про бюджет. Замовлення вже було оплачене медиками. Стражі закону сказали «не велено» і не дозволили медикам забрати машини. Що було робити? Ми не мали морального права брати додаткові гроші з медиків, тому заплатили за них із своєї кишені.

Ми звернулися до Кабінету міністрів з листом, де наполягаємо, щоб ПДВ не поширювався на карети «швидкої допомоги». Йдеться про соціальний захист громадян, тож треба подержавному і вирішувати ці питання. Зуміли ж розібратися у цьому наші сусіди з Молдови, де тамтешня міліція закупила для власних потреб «Мазди-323». Там таких податкових бар'єрів не ставлять.

За дорученням першого віце-прем'єр-міністра В. Пинзеника в уряді проробляється варіант, за яким нам або іншій фірмі, яка переможе у конкурсі чи тендері, зможуть відшкодувати 50 відсотків ПДВ після підтвердження, що карета «швидкої допомоги» справді використовується за призначенням. Але як, хто і навіщо має це підтверджувати? Та й коли фірмі відшкодують затрати — через місяць, три, півроку? За цей час інфляція тричі з'їсть відшкодування. Це лише паперотворчість. Тож боюся, що й це питання затягають у довгих коридорах Кабінету міністрів.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

ЗАЛІЗНИЙ ЦАР СЕЛА СВИРИДІВКИ

Здається, вже мало що може здивувати за нинішньої анархії, вседозволеності, безкарності. І все ж те, що діється в колгоспі «Україна» Лохвицького району на Полтавщині — вражає. Людей фактично поділено на дві касти: на тих, для кого не указ ні закон, ні совість, і тих, хто не сміє перечити першим, а мусить лише не ремствуючи працювати. Ні немічна старість, ні людське горе — ніщо не хвилює місцевого князька. І наведена трагічна історія, лише одна з багатьох, — яскравий тому приклад...

У НІЧ перед тим чорним днем, 12 червня 1993 року, тридцятирічний Станіслав Пащенко погано спав. Але вранці був веселий, поснідав, поспішив на роботу — працював фуражиром. На фермі комусь ще й казав: така вже нісенітниця вночі наснилася... Що саме — розповісти не встиг. Бо за кілька годин Станіслава не стало...

Той день був четвертим, впродовж якого лежав просто на вході до колгоспного хліва оголений електричний дріт. Стовп, до якого він кріпився, хилитався, дроти стикалися — от і перегорів, розірвався. І спокійнісінько лежав на землі. Вмикають у хліві світло — дріт під напругою, вимикають — ні. Через дріт переступали корови. І знали про нього всі; подейкують, що ті, від кого залежало його забрати, ще й сп'яну реготали — як, мовляв, когось довбане, то мать його так, аби не корову — бо ж півтора мільйона пропаде.

...Станіслав поспішав, машинально схопив дрота рукою — прибрати зі шляху: так і вгоріло залізо в руку. Молодшого брата, котрий прибіг на передсмертний зойк і хотів був хлопця відтягти — відкинуло геть. Станіслав помер на місці...

Був суд. Судили завідувачку фермою. Решта, колгоспне начальство різних рангів, вийшли з води сухими. Втім, завідувачку теж не засудили, проти виступили батьки загиблого: в неї троє діток, та й не одна вона винна. Потім її, Валентину Міллер, перевели в доярки, а справу потихеньку припинили: «оскільки завфермою знята з посади і не є вже суспільно небезпечною».

Дружина Станіслава, Оля Пащенко, залишилася з двома дівчатками семи й восьми років. Призначили на дітей одноразову допомогу — річний заробіток покійного батька, півтора мільйона. Тягнули-тягнули з виплатою, доки не підскочили ціни; хотіла Оля холодильника купити, а вийшло — дівчатам по спідничці...

Аби Оля жила в іншому селі — можливо, так скрутно не було б. Але в цьому... Головою колгоспу тут надзвичайно «душевна» людина — Микола Железний, тут він цар і бог. І тому отримує Оля копійки на дітей з райсоцзабезу, тяжко працює за копійки на фермі, де загинув чоловік, і жодного просвітку не передбачається. Ще у травні написала вона до правління колгоспу заяву, щоб пенсію на дітей призначили. Вердикт правління Железний віддав їй аж через чотири місяці, у вересні: «Вирішення питання відкласти до рішення районного суду...» Написала позов до суду, щоб зобов'язали колгосп заплатити. Через деякий час до району передали, що для суду потрібна ще й відмова колгоспної профспілки. «І тоді за три дні питання вирішиться», — так запевняє суддя Валерій Ніколенко.

Оля плаче...

— Одну заяву написала, щоб виплачували допомогу, так зоотехнік мені й зараз ще виказує: «Ти дітьми прикриваєшся...». Посміялися з мене на правлінні, як з дурненької, наче я милостиню прошу. З судом тягнуть — один на одного перекладають: то того немає, то іншого. Пішла до голови профкому, вона каже: я без зборів заяву не можу підписати. А коли ж ті збори відбудуться?..

Крім дітей в Олі нездужа мати і хворий, непрацездатний брат. А за останній місяць заробила Оля 800 тисяч, та ще 180 тисяч на дітей з району дали...

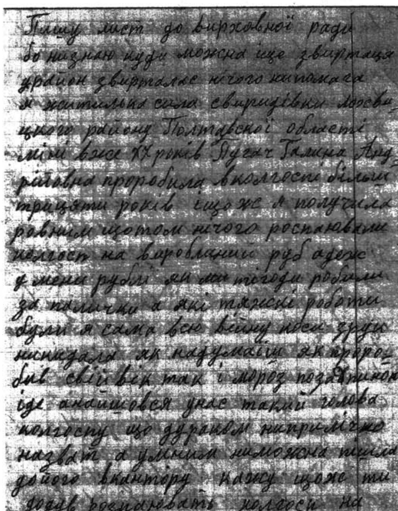
—... Голова каже: «Як тобі щось треба — приходь, випишу». А за які гроші я те «щось» викуплю? Оце коли дров треба — беремо мотузки, йдемо до лісу. Мені не так образливо було б, якби чоловік удома вмер — нічого ні до кого не мала б. Але ж загинув на колгоспній роботі...

Оля плаче...

Можна зрозуміти, навіщо корислива та скупа людина ображає інших: вона хоче заволодіти їхнім майном, щоб збагатитися самій; вона шкодить людям для власної користі. А зла людина шкодить іншим без усякої для себе вигоди... Приблизно так писав давній грек Сократ. І те, що можна зрозуміти, і те, що зрозуміти важко, — все це є в сучасній Свиридівці.

Железний, коли труну зі Станіславом несли повз нього до цвинтаря, сховався в хаті — навіть не вийшов. А матері загиблого, яка бігала й бігала до району клопотатися за пенсію для дітей, потім зі злістю випалив: «Та щоб вам, Маріє Михайлівно, язик всох!» Тобто — спокою, мовляв, через вас немає. Чи може сказати таке порядна людина? Навряд чи... «Його не тільки коло людей не можна ставити — до худоби пускати не варто, — говорить 77-річна пенсіонерка Галина Пугач. — Для таких немічних людей, як я, що проробили в колгоспі по 40 років, — ні шани, ні подяки. Іду якось до контори, а він проз вікно побачив та й каже: «І не виздихають, лізуть сюди до мене, щоб я їм помагав...» І люди ж при цьому були, можуть посвідчити».

У Свиридівці — атмосфера страху. Перед мстивим і, що найбільш пригнічує селян, завжди безкарним Железним. У нього — своє вірне оточення, свої інформатори — «стукачі». Скаже хто непоштиве слово — дізнається «цар», звільнить з роботи, а то й із села виживе. Люди бояться втратити зарплату: хоч мізерні, але гроші. Хто не скорився — по інших колгоспах працює. І таких вже чимало.

Пишу лист до вирховної ради
бо нізнаю куди можна іще звиртаця
урайон звирталасє нічого [illegible]
я жителька села свиридівки лохви-
цького району Полтавскої області
мій вже ХХ років Пугач Галина Анд-
ріївна проробила вколгоспі більше
тридцяти років іщо ж я получила
ровним щотом нічого роспаювали
колгосп на вироблянню руб одеж
у мене рублі як ми тогоди робили
за палички а які тяжкі роботи
були я сама всю війну носи з рук
нижидала як надумаєш як проро-
бив свій век так і мороз позадпиною
іде анайшовся унас такий голова
колгоспу що дураком ниприміжно
назват а умним нимо[ж]на пішла
дойого вконтору кажу щож ти
додув розпаювать колгосп на

Тим, хто не мовчить, — помщається зле й довго. «Через те, що ми йому правду в вічі казали, він і мститься на невістці й онуках», — переконані батьки загиблого Станіслава Пащенка.

... У колгоспі «Україна» — нескошені трави й кукурудза на полі. В осінній калабані потопає занедбана ферма. Там-сям валяються шкури безславно подохлих бичків. У хліві — протяг, зі стелі звисають напіввідірвані дошки. Ферма в Свиридівці — як гауптвахта, хто провинився — сюди...

— Доярка тепер що від корови кизяк. Хвора, не хвора — нікого не цікавить, іди працюй. І ніякої дяки, від начальства тільки й чуєш: сучки, курви, проститутки...

Жінки припинили на хвилинку роботу. Бо ж рідкісний випадок: хтось приїхав, про життя розпитує, а колгоспного керівництва поряд немає.

— Як якесь начальство з району приїде, то наше з ними обов'язково ходить — спробуй щось сказати...

— ... Я хотіла було одного разу, тож навіть битися поліз!

І поки можна, поки немає «вух», жінки відводять душу. Скарги — неначе снігова лавина...

— Одна хата є — другу будує. За які гроші? Та за наші ж... І машину ми йому купили, і хату збудували...

— На правлінні ніхто і слова не скаже проти. Як він забажає, так і буде. Коли хтось поперек піде — завтра геть з роботи. Оце й зараз: балакаємо, а завтра виженe...

— ... Може, й не вижене, але їстиме, як іржа залізо...

— У звітах пишуть: доярки й трактористи на курорти їздять, їм усі умови... Та ми тут відпусток не бачимо. Цього року сім путівок профспілкових на море було, тож голова і головний інженер з родинами і гайнули. Якраз у жнива...

— Він свою дружину кожен день може і в Полтаву, і за Полтаву возити: бензин є. А я прийшла машину попросити, щоб топлива привезти — то зась...

— Я 20 років працюю, а такого господарювання ще не бачила. Морози вдарять — двері, вікна не утеплені, труби течуть. Худоба до помостів примерзає...

— ... І до того таке буде, доки наш Железний головою працюватиме...

Але тут до хліва заходить мадам: чиста кухвайка, руки в кишенях. Це — особа наближена до імператора, якесь зав. чи зам. Все, розмови далі не буде, при ній не можна...

— Та-ак, а що це тут за збори?..

Кореспондент іде, а особа обкладає доярок висококлясною лайкою: як, мовляв, такі-сякі посміли розмовляти?!

У район скаржитися на Железного марно: занадто близько від районного начальства комори колгоспу «Україна». Спробував був новий голова райради, Василь Заболотний, Железного осмикнути — так той зі своєю вірною компанією на нього скарги і в область, і в район понаписував: втручається, мовляв, у справи колективу, підриває дисципліну. Не більше не менше. І тепер тільки щось Заболотний скаже — прокурор району Ярослав Сегет тут як тут: не втручайтеся, Василю Федоровичу, то їхні внутрішні справи. Прокурор із Железним — гарні приятелі.

... Вождь народів села Свиридівки підкотив з дому, який від контори за сотню метрів, на автомобілі. Наша розмова розпочалася так:

— Забери диктофон. Я під диктофон бесідувать з тобою не буду!

— Як же так? Згідно з законом я маю право ним користуватися, а ви не повинні перешкоджати...

— Так. Я сказав. Я відповідати на вопроси не буду. А, до речі, хто там листа написав, чиї підписи?..

Потім пан Железний все ж змилостивилися і розповіли, як активно допомагають вони бідній вдові. «Я думаю, коли лист до редакції був, то це не скарга, — високо оцінив свої благодіяння чуйний голова. — Я ж в законах тих не розбираюся і тому раджу Ользі: обов'язково подай позов до суду, і щоб рішення в тебе на руках було. Стане інший головою, який скаже — нічого не знаю, платити не буду. А є рішення суду — це ж гарантія!» («Железний може платити без усіляких судів, — завіряв слідчий районної прокуратури Віктор Кузьменко, який розслідував, хоч і не дуже успішно, справу загибелі Пащенка. — Вирішать на правлінні платити — все. Я казав йому, він : якщо, мовляв, почну їй платити, то в мене таких багато. І всім платити?!»).

Але зараз Железний сама доброта й турбота...

— ... Люди кажуть, ви господарство розвалюєте...

— Я господарство розвалюю? А Україна наша не розвалена?! — Железний робить великі страшні очі.

Так, цілком вірно, розвалена. І, насамперед, завдяки подібним железним. Але їм це, як кажуть, до лампочки.

Колгоспники розповіли показовий випадок. Літо, гаряча пора, жнива, в полі зламалися два комбайни. Терміново потрібна зварка — поїхали за нею — нема й нема. Так і не дочекалися . Виявляється, Железний в цей час собі вдома ворота зварював... Або ще розповідають: виміняли бартером понад 80 тонн цукру на товари ширвжитку та легковик, ВАЗ-2105. Так автомобіль вартістю 360 мільйонів рішенням правління колгоспу було продано Железному за ... 40 мільйонів.

Якби зібрати всі скарги колгоспників — можна писати книжку. Але існує мудра думка: «Кожен народ має таку владу, на яку заслуговує». І справді, важко зрозуміти: чому не перевиберуть Железного свиридівчани, чому не знайдеться в колгоспі чоловіків, які не дозволили б поливати брудною лайкою себе та своїх дружин і матерів? Зрозуміти нелегко...

Відповідь у мешканців Свиридівки одна — люди залякані. Занадто велику владу тримає в руках цар Железний, занадто жорсткої репресії. Відкрито виступити бояться. Хотіли було на звітно-виборчих зборах таємним голосуванням проголосувати — та де там! «Ми повинні знати, хто є хто!» — відверто заявив голова сільради.

Отже, Железний панує.

От тільки в законах, як він каже, не розбирається. Але йому, який так вболіває за сім'ю Пащенків, приємно, мабуть, буде дізнатися, що з повним правом може виплатити їй значну суму грошей: згідно до статті 11 Закону України про охорону праці, в якій говориться: «У разі смерті потерпілого розмір одноразової допомоги повинен бути не менше п'ятирічного заробітку працівника на його сім'ю, крім того, не менше річного заробітку на кожного утриманця померлого...» Сім'ї ж було виплачено лише по річному заробітку на дітей — звісно, тільки через незнання добрим, але «темним» головою законів. Це ж, як мовиться, і дурню зрозуміло.

***P.S.** Редакція щиро сподівається, що цим матеріалом зацікавляться в Міністерстві сільського господарства і продовольства і в органах прокуратури (звісно, не районної). Що буде перевірена господарська, фінансова діяльність голови колгоспу «Україна» пана Железного. Що сім'ї загиблого Станіслава Пащенка буде призначена пенсія. Що, врешті, мешканцям Свиридівки повернуть віру в справедливість. Хай і наприкінець року, коли гордо було оголошено — Рік ПРАВА.*

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ПОЛІТ НАД СУЗІР'ЯМ ХВОСТОСХОВИЩ

Щоразу, коли проходжу, скажімо, повз грандіозну споруду Кабінету міністрів, мене навідує ненормальна ідея: от би зайти, просто так, і побалакати з ким-небудь про життя.

Але утримуюсь, бо знаю: мої повсякденні проблеми тут ускладнені до алгебраїчного рівня. Оце мене й гальмує, а не міліціонер на вході. Я не хочу, щоб міністр фінансів червонів за моє незнання вищої математики. Та що там міністр фінансів! Щоб поговорити про дрібницю — про воду, яку я щодня п'ю, — з міністром, котрий за оцю саму воду в державному масштабі відповідає, я повинен як мінімум заново вивчити хімію. Інакше у нас розмови не вийде.

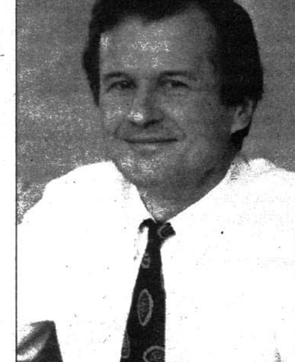
А якщо все ж — спробувати?

Пошле — піду. Якщо встигну, скажу: мовляв, не турбуйтесь, усе залишиться між нами.

Я зателефонував з автомата у підземному переході на майдані Незалежності. Міністр, як і попереджали, був у себе, якраз повернувся з Кривбасу. Це було в неробочий день і час — минулої суботи, о п'ятій вечора.

«Заходьте», — без емоцій сказав він.

Міністерство — в одному домі з рестораном «Столичний», отож разом зі мною кілька гуляк намагалися протиснутися до ліфта, переплутавши ресторанні двері з міністерськими.

— Юрію Івановичу, вам не здається, що у нас є принаймні двоє міністерств, які можна назвати міністерствами безнадійного ідеалізму? Це ваше, природоохоронне, та ще — Міністерство культури. Ви вірите, що цими речами у нас можна всерйоз керувати?

— Після двох років намагань іти шляхом екологічних реформ я зрозумів, що багато в чому я справді ідеаліст. Не тільки наш уряд, а й суспільство не готове до серйозних змін. Оце повертався з Кривбасу, бачив: під Києвом горять болота, то кияни запалили, там їхні дачі — цілі міста на місці боліт, де беруть початок малі річки. Не треба бути фахівцем, щоб бачити, як ми самі себе знищуємо.

— Але ж дачники окультурюють землю!

— Це було б так — якби під дачі виділялися поля, і не 4 сотки, а 15, щоб росли сади, оце була б мальовнича Україна, а не те, що є — величезне хитросплетіння будинків. Частину міста перенесли за межі міста — та й годі. Найстрашніше, що ці землі виділено там, де витоки малих річок, і так — на всьому шляху до Кривого Рогу.

— Навіщо ви туди їздили?

— Надзвичайна ситуація — хвостосховища переповнені, може статися прорив дамби, чотириметрова хвиля піде вздовж річки, як око в Бабиному Яру було колись, але страшніше, там мільйони кубометрів, може затопити пів-Кривого Рогу.

— Ви сказали «хвостосховище» — що це?

— Термін такий, хвостосховище, або шламонакопичувач, де збираються промислові стоки. Треба було вирішити — як при аварійному скиді тих стоків забезпечити мінімум шкоди для Інгульця й Саксагані. Побувавши там, ще раз пересвідчився, наскільки безглуздою була система, при якій ми жили...

— Живемо!

— Живемо, але вона змінюється. Так-от, вчора я облітав оті хвостосховища, шахти, кар'єри — це трагедія, в яку ми самі себе загнали. Ми давали залізну руду, аби більше, не задумуючись, що далі, а далі настав час, коли стільки руди вже не треба, але тепер окремі шахти просто так закрити не можна, бо вони між собою пов'язані, починається затоплення, доводиться підтримувати всю систему, відкачувати воду, ось вам і переповнені хвостосховища, що несуть загрозу всьому живому.

Я вчора на нараді спитав директорів: як ви собі уявляєте Кривбас років через 20 — 30? Вони кажуть: ми думаємо, але нехай Київ нам дасть дані — скільки державі треба руди, тоді ми зможемо дбати про екологію.

— А що може «дати» їм Київ? Київ знов пошле вас — затикати чергове хвостосховище.

— Ні, Київ таки дещо може й повинен дати — насамперед контрольні цифри, якою повинна бути економіка. Тут важливо, з якого кінця братися. Енергетична криза примусила господарників замислитися над ефективністю виробництва. Всі зрозуміли: величезна кількість підприємств і галузей при світових цінах на енергоносії просто не зможе далі існувати. І Київ — конкретно Мінекономіки — мусить сказати, скільки треба металу в ефективних обсягах.

А криворіжці повинні запропонувати, як раціонально використати те, що у них є. А те, що там є, — унікально, вся таблиця Менделєєва, але ж роками бралась тільки залізна руда, решта йшла у відвали, там все це й лежить, нерозсортоване, навіть золото, а якби хоч трохи думали наперед, ми б тепер мали зручні техногенні родовища.

Директори, з якими я вчора зустрічався — багато з них мають свої програми, дехто випускає не лише руду, а й високоякісний пісок, щебінь, будівельні конструкції з відходів. Отже, почали повертатися до розумного видобутку й переробки супутних мінералів, дійде черга й до золота...

— Але все це — ще не екологія, а лиш безкінечна передмова до неї, такі собі хвостосховища, переповнені не моїми й не вашими старими гріхами...

— Незважаючи на всю критичність ситуації, використовуємо цей період, щоб закласти правові основи екологічної реформи, створити нормативну базу, організаційні структури...

— Скільки часу на це треба?

— Якби була підтримка на найвищому рівні — кілька років. За два роки вже зроблено чимало принципових речей. Ми ввели плату за використання природних ресурсів, до 1994 року підприємства, уявіть собі, практично не платили за це. Ця плата ще невелика, Мінекономіки не дозволяє її надто піднімати, бо в умовах загальнодержавної власності це додатково лягає на ціну, а ви знаєте, що коїться з цінами.

Але ми почали це робити. Ми також підняли плату за викиди у навколишнє середовище, і оці два важелі почали діяти.

Нині створено у бюджеті спеціальний розділ «Охорона навколишнього природного середовища» — раніше його не було, всі природоохоронні фінансові ресурси розподілялись Мінфіном по галузевих міністерствах, нас там не було й близько, навіть як консультантів. Уявляєте? Зараз ситуація змінюється, й Мінфін починає проводити з нами хоч попередні консультації.

Але надалі ми повинні підійти до такої системи, коли замовником природоохоронних програм повинно стати саме Мінприроди, яке акумулюватиме кошти на найболючіших напрямках, а не роздаватиме кожному по ложечці.

— Конкретно — куди?

— Наприклад, на Чорнобильську програму. От ми звикли «боротися з наслідками», є навіть спеціальне міністерство, що бореться з наслідками. Тим часом вони, наслідки, насправді не ліквідовуються, бо кошти йдуть на дотацію людям, котрі живуть у забруднених зонах і купують забруднені продукти — тобто, ці кошти стимулюють самознищення, а не спиняють його.

А друга частина цих коштів іде на нерозумне переселення, часом з однієї брудної зони в іншу... І взагалі механічне переселення ще не вирішує проблем психологічного здоров'я.

— А ліквідація наслідків в принципі можлива, чи, може, треба якось уживатися з ними?

— В принципі, мабуть, повна ліквідація неможлива, це — на століття, але мінімізація — можлива, сучасні технології, приміром, дозволяють реабілітацію забруднених земель, але ж на реабілітацію земель відводиться лише 0,3 відсотка чорнобильських витрат. А більшість — на те, що люди самі себе труїли.

Тому цю програму треба переглянути. Дивіться: у Жовтих Водах радіаційна ситуація не набагато ліпша, ніж у Чорнобилі, але вони, як усі, відраховують 12 відсотків «чорнобильських» й одночасно жебрають — дайте нам хоч щось, аби ми могли вирішити ті самі проблеми у себе.

— Я в газеті вичитав, що ви послали Кучмі пропозицію об'єднати Мінприроди й Держатомнагляд. Президент визнав пропозицію слушною, а в Держатомнагляді її назвали абсурдною.

— У світі ефективно розмежовано функції управління й регулювання в ядерній енергетиці. У нас же Держатомнагляд і Держкоматом — близнюки, і там і там вихідці з однієї системи, одні й ті люди...

— А де ви візьмете інших людей?

— Йдеться не про людей, а про принципи. Я завжди намагаюся будувати систему, яка, кого б ми туди не поставили, працювала ефективно. А у нас традиційно багато міністерств створено не «під проблему», а «під хорошого чоловіка».

— Ваше міністерство теж створене не «під вас». Наскільки воно ефективне?

— Воно неефективне. Ми не маємо дійових важелів управління і контролю, часто можемо лиш констатувати погіршення екологічного становища. Без нашої візи часто виходять у світ навіть документи уряду, що стосуються екології. Нам залишається функція так званого держконтролю, але це досить умовна річ, формально ми не маємо права закрити екологічно шкідливе підприємство. От вам Кривбас — заборонити скид я не можу, а завтра прорве... Оце яскравий приклад боротьби з наслідками. От якби ми колись були причетні до розробки технічного завдання на весь Кривбас — тоді інша річ. Статус міністерства, незважаючи на всі наші зусилля, лишився фактично тим, що був два роки тому. Єдине, чим я відрізняюся від свого попередника, — я часто виступаю, це єдиний вихід — через громадськість чинити тиск на уряд, щоб він проводив ефективну екологічну політику.

Правда, зараз ми маємо закон про екологічну експертизу і можемо на стадії проектування в щось втручатися. Це елемент нормального підходу до розв'язання екологічних проблем. Але більшість проблем вже існує...

— Бог з ними. У кожного міністра сільського господарства є свій улюблений колгосп. У вас щось подібне є — що нагадувало б на оптимізм?

— Нема. Не можу в Україні назвати місця, де з розумом би підходили до оптимізації своєї діяльності. Навпаки, катастрофа зростає.

— Боже мій, як можна жити без колгоспу в душі?

— Я людина технічна і маю аналітичне мислення, я просто-напросто переконаний, що інших шляхів, окрім екологічної реформи, нема, я вивчав досвід багатьох країн світу...

— Є — ідеальна?

— Нема. Хіба та, якої не торкнулася цивілізація.

— А десь якийсь хутір на Волині?

— Нема. Але ми рано чи пізно прийдемо до реальних екологічних змін у суспільстві, життя примусить створити систему, за якої виробникам невигідно буде забруднювати довкілля, а людина буде самообмежена у надмірних впливах на природу. Повірте, оті дачі буде зруйновано колись.

— Ми з вами доживемо? За яких умов це станеться?

— Доживемо. А станеться тоді, коли мине пік економічної кризи. Як тільки людина починає жити краще, вона починає хотіти жити довше й примушує свій уряд дбати про природу, як це й робиться в розвинутих країнах.

— З вами якось зустрічався японський посол, то була його ініціатива. Який тут інтерес?

— У наших країн є спільний ядерний досвід. Ви знаєте, що у них люди, що постраждали від атомної бомби, жили в середньому на 10 — 15 років довше за інших? Бо держава забезпечила їм спеціальне обслуговування, особливу увагу. Оце і є ефективна державна політика.

— Мені один морський піхотинець розповідав, що бачив у Чорнобильській зоні страшного їжака кілограмів на сорок. Легенда, ні?

— Що стосується таких-от історій — я документів не бачив, але кількість вроджених вад там неадекватно зростає. Але чи це тільки радіаційний вплив? Я мав зустріч у Зоні з цікавими вченими-біохіміками Гоєвими, подружжя, він з Росії, вона з Криму, одружилися в Зоні й дитину там народили, довго працювали. Так-от, вони казали: сама радіація мутагенно так сильно не впливає, як вважається, впливає наявність кількох компонентів, сукупність різних чинників. Їм вдалося сепарувати ці чинники — хімічні, радіаційні, інші, свої результати вони пропонували різним відомствам, але ніхто не зацікавився. Не знаю, де вони тепер, чи живуть там.

— Як на вас подивитися — ви не герой масової свідомості. Як вам вдалося вдруге виграти вибори у парламент?

— Важко відповісти. Справді, я не герой масової свідомості, для цього треба стирчати коло мікрофона, у мене інший стиль — конкретне щось зробити. Багато спілкувався з людьми, просто ходив по хатах. Знайомились так: а, то ти ще й міністр?! Значить — бандит, як усі?! Я казав: стривайте, я — не «всі», я — це я, я зробив те то й те то. Потім цілі делегації приходили подивитися — чи справді я живу в старій звичайній квартирі.

— А чому ви як депутат не взяли собі нову квартиру й машину? Це ж зручно.

— Колись, під час перших виборів, одна жінка мені сказала: ось ми вас виберемо — і ви станете таким, як ваші попередники, котрих ви тут критикуєте. Я сказав: «Ні». Треба тримати слово.

— Ну от, квартири ви не взяли, машини не захотіли — і сидите тут заради Божої суботи, в неефективному міністерстві. Що ж ви виграли? За великим рахунком?

— Коли ще працював в екологічній комісії парламенту, склав собі схему економічних реформ, захотілося її реалізувати, змінити оте безглуздя. Тому й пішов в уряд Кучми — він обіцяв підтримку моїм реформістським намірам, навіть підписав рішення про об'єднання Мінприроди й Держатомнагляду, без чого неможлива безпечна робота ядерної галузі. Але це було тоді заблоковано на рівні президентських структур. Тепер за моєю ініціативою у ВР створено Комісію з питань ядерної політики та ядерної безпеки, адже все, що пов'язано з розвитком ядерної енергетики, — то стратегічні питання для держави. Ця комісія має стати центром розробки відсутнього в Україні ядерного законодавства, тому я наполягав на її створенні.

І ще. Мінприроди має свій погляд на стан і перспективи ядерної галузі в Україні, у Відні на конференції МАГАТЕ я виступав із цією доповіддю, основні її положення там схвально оцінили. І це зробили ми, а не, скажімо, Держатомнагляд. Збагніть, ми з ними не боремось, лиш прагнемо створити ефективну систему, що гарантувала б від нового Чорнобиля. Ось тут я дуже хотів би, щоб ми зрозуміли один одного.

— Гаразд. Тільки от що... Невже нема нічого такого, хоч маленького, що гріло б душу?

— Та є. Гори, наприклад. Я альпініст.

— Давно були в горах?

— Влітку, два з половиною тижні, в районі Ельбруса.

— Там було багато міністрів?

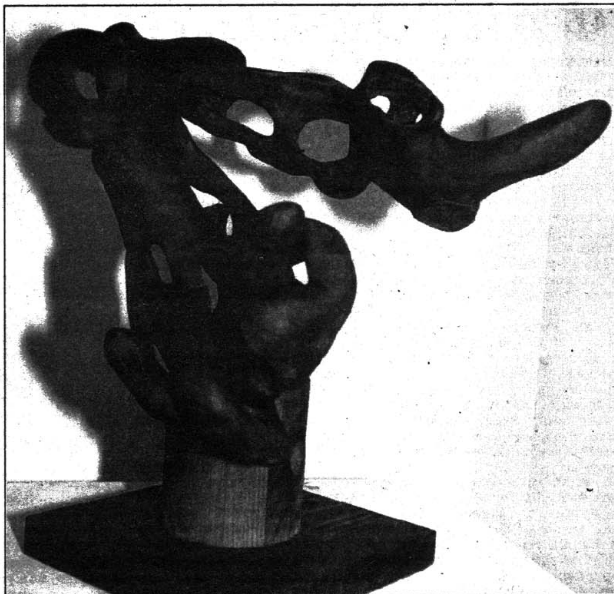
— Ні, здається, я один.

— Мабуть, я більше не порівнюватиму ваше міністерство з Міністерством культури...

— О, їм набагато важче, серйозно вам кажу!

На фото: Юрій КОСТЕНКО, народний депутат України, міністр Мінприроди України.

Христофор ГРУША,
незалежний оглядач

НОВІ ЛАОКООНИ

Соцреалізм перестав бути дзеркалом дійсності не тому, що хтось, врединй, розбив це дзеркало. Навпаки, розбилася сама дійсність і, щоб її тепер більш-менш цілісно уявити, потрібне зовсім інше дзеркало, із зовсім іншою кривизною. Одним з таких дзеркал є виставка «Київська скульптура-94», що демонструється нині в столичній галереї «Київ», на вулиці імені засновника соцреалізму Максима Горького.

На цій газетній сторінці ви бачите лиш декілька з-понад сотні скульптур, експонованих на виставці. Навіть не вдаючись до глибокого естетичного аналізу, дістаєш певне душевне задоволення. Хоча б від того, що наші скульптори, незважаючи на тотальний дефіцит, тешуть свої скульптури не тільки з липи, а, як ще греками заведено, з благородного мармуру та бронзи. І відображають нашу дійсність в усій її мислимій і немислимій кривизні.

Галерея «Київ» — взагалі цікавий і діяльний мистецький осередок столиці. «Голос України» вже мав не одну нагоду це відзначити. Протягом останнього часу в галереї можна було бачити цікаві виставки: німецької графіки, віртуального мистецтва, «Мон плезір».

Не менш цікаво й те, що робиться навколо самої галереї. Керівництво Київської спілки художників вже протягом кількох місяців намагається (звичайно ж, «з метою поліпшення та консолідації діяльності творчих підрозділів...») реорганізувати (читай — ліквідувати) названу галерею.

Зауважте: прізвище голови спілки — пан Федько.

А прізвище директора галереї — пан Федірко.

Чи не правда, цікавий приклад дзеркальності того, що відбувається?

Пан Федірко та його галерея поки що не «реорганізовані» — лиш тому, що їхні опоненти допускають у своїх реорганізаторських діях юридичні промахи й недоречності, бо надто поспішають.

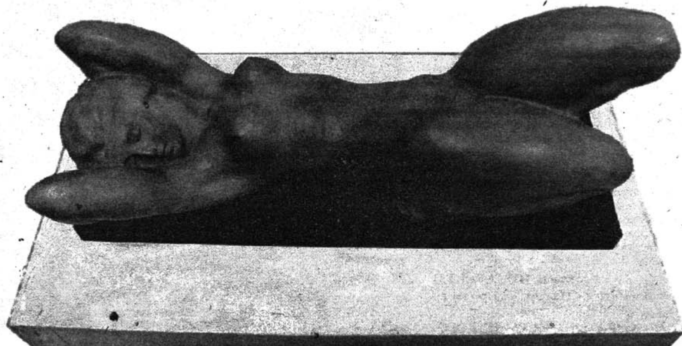
А поспішність — від того, що за всім оцим, є такі дані, стоїть один багатий банк, якому дуже подобається галерея, точніше, місце, на якому вона стоїть.

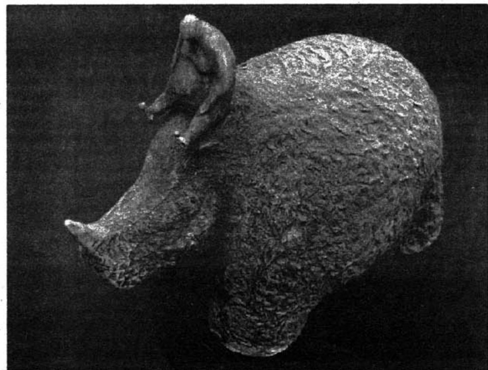
О старий Лаокооне! Невже ти марно страждав від давньогрецької заплутаності? І чи снилось тобі отаке?

На репродукціях:
В. Атаманчук «Викрадення Європи».
С. Тимченко «Стеження за спробою метелика пролетіти крізь віконне скло».
Г. Чуєнко «Венера та Амур».
А. Пінчук «Материнство».
Ю. Укадер «Аріадна».
В. Пархомчук «Вершник».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА, «Голос України».

ФАКТОР ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ

Олександр СКІПАЛЬСЬКИЙ,
народний депутат України, член Комісії з питань оборони та державної безпеки

Незважаючи на завершення глобального протистояння у світі двох протилежних систем (блоку НАТО та організації Варшавського договору), загальний характер військово-політичної обстановки на сьогоднішній день продовжує визначатися процесом боротьби національних інтересів провідних світових держав, а саме США та Російської Федерації.

За цих умов Україна, як одна з найбільших європейських держав, має посісти гідне місце в системі міжнародних відносин, спрямовуючи свою зовнішню політику на досягнення власних національних інтересів.

Безперечно, для України найбільшу важливість становить позиція Росії, яка має з нами кордони, а також висловлює особливі, специфічні інтереси.

В Російській Федерації головною проблемою, що постала в галузі національної безпеки після розпаду організації Варшавського договору та СРСР, є ліквідація наслідків порушення стратегічного силового паритету із США та НАТО. При цьому, в плані розв'язання згаданої вище проблеми, стратегічні зусилля РФ зосереджені на західному та південно-західному напрямках, які є життєво важливими для неї, становлячи собою своєрідний міст до Західної Європи, Близького та Середнього Сходу, Балтійського, Чорного й Середземного морів. Інтереси РФ на півдні пов'язані також із нафто- і газовидобутком і їх транспортуванням.

Разом з тим, за даними провідних російських експертів, в цих регіонах зосереджена низка загроз інтересам національної безпеки РФ, найважливішими серед яких є:

1. Зростаюча тенденція щодо включення країн Східної Європи до військово-політичних структур НАТО, проведення ними зовнішньої політики прозахідної орієнтації.

2. Проведення деякими країнами регіону «неросійськоорієнтованої» (Україна, Азербайджан, Грузія) чи суто антиросійської політики (Туреччина, Іран).

3. Відносна незахищеність західних та південних кордонів РФ, а також зменшення її військового потенціалу після входження військ колишніх західних та південних військових округів до складу національних армій нових, незалежних держав. Розпад єдиних систем ПРО, ППО та ПКО.

4. Утворення «дуги конфліктів», які охопили колишню Югославію (Боснія та Герцеговина), Молдову (Придністров'я), південь України (Крим), Грузію (Абхазія, Південна Осетія), Вірменію та Азербайджан (Нагірний Карабах), а також південь Російської Федерації (Чечня, Північна Осетія — Інгушетія).

5. Значна залежність економіки РФ від транспортних шляхів і комунікацій на територіях країн даного регіону.

6. Наявність на півдні Росії проявів ісламського фундаменталізму. Поширення впливу Туреччини та Ірану на Азербайджан та держави Середньої Азії.

7. Утворення на Північному Кавказі головного джерела внутрішньоросійського агресивного сепаратизму (Чечня).

8. Відсутність істотного впливу на події у країнах регіону після виведення угруповань російської армії з Німеччини і країн Східної Європи, Прибалтики та, частково, із Закавказзя.

З урахуванням наведених вище чинників, відстоювання російських національних інтересів у цих регіонах послідовно здійснюється шляхом:

1. Дискредитації ідей національно незалежної орієнтації в країнах СНД.

2. Використання чинника економічної залежності країн СНД від Росії для здійснення на їх уряди політичного тиску з метою втягування у різної форми союзи на чолі з Росією. Протидія державам СНД в реалізації ними значних економічних проектів без участі Російської Федерації.

3. Посилення військової присутності через нарощування сил у прикордонних військових округах та безпосередню участь у міжнаціональних конфліктах.

4. Протидії процесові вступу країн Східної Європи до західноєвропейських економічних і військово-політичних структур.

5. Розбудови елементів інфраструктури та комунікацій (будівництво нових і вдосконалення наявних аеродромів, портів, трубопроводів і терміналів на узбережжях Азовського, Каспійського та Чорного морів).

6. Активізації дипломатичних заходів щодо країн регіону (побудованих на їхніх внутрішніх суперечностях), пошуку регіональних союзників.

На сьогодні характерною рисою російської зовнішньої політики є індивідуалізація підходів до різних країн. На думку провідних російських політологів, зовнішня політика РФ має включати чотири рівні міждержавних відносин, а саме:

— тісну інтеграцію (аж до встановлення конфедеративних відносин) із Білоруссю,

Вірменією, Казахстаном та Україною;

— поглиблення партнерства з Молдовою, Грузією та Азербайджаном;

— розвиток пріоритетних відносин з країнами, що потенційно можуть сприяти російським інтересам (окремі країни Західної та Східної Європи, певним чином Ірак);

— протистояння тим країнам, що загрожують національним інтересам РФ (в першу чергу Туреччині).

Відповідні практичні заходи Російської Федерації вже привели до певних реальних наслідків, які проявились через:

— посилення політичного тиску на держави СНД (фактичне примушення до вступу в СНД Молдови, Грузії та Азербайджану); зростання проросійської орієнтації певних політичних сил у Білорусі, Казахстані та Україні; створення проросійських сепаратистських державних утворень у Молдові (Придністров'я), Україні (Крим), Грузії (Абхазія);

— привласнення (шляхом інвестицій або за рахунок боргів) значної частини економічного потенціалу деяких держав СНД (на сьогодні 52 % нафтопереробних потужностей Молдови вже належать Росії, аналогічні заходи плануються щодо України та Білорусі); участь Російської Федерації (компанії «Лукойл») у міжнародному проекті видобутку нафти на азербайджанському шельфі Каспійського моря;

— посилення російської військової присутності на Північному Кавказі (передислокація частин із Східної Європи, Німеччини та Прибалтики), а також збереження її під виглядом військових баз та миротворчих сил у Придністров'ї, Криму, Абхазії, Грузії, Вірменії;

— затягування процесу прийняття до НАТО країн Східної Європи та Прибалтики;

— позитивне розв'язання проблеми транспортних комунікацій шляхом надання статусу міжнародних деяким портам на узбережжі Азовського моря, будівництва нафтового терміналу в Новоросійську, а також прийняття рішення про будівництво нафто- й газопроводів через територію Білорусі та Польщі;

— досягнення окремих рекламних дипломатичних успіхів в плані урегулювання конфліктів в Боснії та Герцеговині, Придністров'ї, Нагірному Карабасі, Грузії, Перській затоці та встановлення певних партнерських відносин (у тому чи іншому плані) із СРЮ, Україною, Вірменією, Іраком.

Найбільшою загрозою для суверенної, нейтральної України є той факт, що провідною ідеєю російської зовнішньої політики в Європі та головною умовою відстоювання російських національних інтересів є збереження та поглиблення російсько-українських відносин через укладення політичного, економічного та військового союзів (через реалізацію принципу «єдиного оборонного простору»).

Протягом найближчого часу розгляд України як економічного, політичного та військового партнера Росії (або навіть її складової частини) буде основою російської політики щодо неї. Наявності подібного ставлення сприятиме збереження тісних економічних зв'язків між двома країнами (економічна залежність України), а також проживання в Україні значної кількості етнічних росіян. Як зараз, так і в подальшому ці чинники будуть використовуватися РФ з метою збереження переважаючого впливу на Україну.

Одночасно наявність в Україні потужного економічного та військового потенціалів, розвиненої інфраструктури, а також розташування України в центрі південної частини європейського континенту може стати причиною докорінних змін у загальній військово-політичній обстановці в Європі у разі зближення України з США (НАТО) чи Росією (СНД).

Так, створення та подальше посилення військово-політичного союзу Росії та України, безумовно, сприйматиметься країнами НАТО, Східної Європи та Прибалтики як загроза їхнім власним національним інтересам. Внаслідок цього слід очікувати повернення Північноатлантичного союзу до старих функцій, разом із розширенням його складу та меж відповідальності за рахунок прийняття нових членів зі складу останніх двох груп.

Безпосередньо для України це матиме низку негативних наслідків, головними з яких можуть стати: посилення економічної та політичної залежності від Росії; втрата можливості проведення незалежної зовнішньої та внутрішньої політики; можливе включення ЗС України до складу об'єднаних збройних сил СНД під керівництвом Російської Федерації; можливе посилення внутрішньої напруженості в Україні, в першу чергу між західним та східним регіонами, та підвищення вірогідності виникнення конфліктних ситуацій на території Західної України, Північної Буковини, в Криму; погіршання відносин України із США, західноєвропейськими державами, а також державами Східної Європи і, як наслідок, — втрата західних кредитів і новітніх технологій.

З іншого боку, укладення військово-політичного союзу України з державами Західної Європи (як у рамках НАТО, так і в рамках ЗЄС) призведе до певного обмеження впливу Росії на європейські справи, а також впритул наблизить країни блоку НАТО (ЗЄС) до її кордонів. Водночас Росія буде позбавлена можливості істотно впливати на формування та розбудову системи колективної безпеки у Європі. Все це сприйматиметься нею як загроза інтересам національної безпеки, що безперечно спричинить з її сторони активну протидію, виражену у формах економічного та політичного тиску (шантажу), а також можливих провокацій конфліктів у Криму та східній частині України.

Виходячи з цього, одностороннє зближення України як з Російською Федерацією, так і з країнами Західної Європи буде мати негативні наслідки, що об'єктивно зумовлює необхідність проведення Україною зваженої центристської політики. Така політика сприятиме взаємоузгодженості інтересів провідних країн, що зможе призвести до стабілізації обстановки на Європейському континенті та у світі в цілому, гарантом чого виступатиме Україна. Передумови такої спрямованості зовнішньополітичної діяльності закладено у Декларації про незалежність України, яка передбачає її позаблоковість та нейтралітет.

Сьогодні, у хаосі, що виник на зломі противаги двох протидіючих сил, історія обрала Україну як чинник злагоди не тільки регіонального, а й загальносвітового значення.

Подія тижня

ПОГОДУ ЗРОБИЛА УКРАЇНА

Скоріше зустріч у Будапешті, що є подією останнього 20-ліття. Україна одержала гарантії безпеки. Одержали їх Білорусь і Казахстан, які не ставили жодних вимог про гарантії, за що в бесіді жартома Нурсултан Назарбаєв, подейкують, пообіцяв Леонідові Даниловичу могорич. Та й Білл Клінтон знав, що 14 годин у літаку і вдвічі менше в самому Будапешті потрібно провести, щоб відвітувати перед співвітчизниками: однією ядерною державою стало менше. Тільки от у Бориса Миколайовича під час підписання Меморандуму про гарантії спітніло чоло.

Але Україна все ж таки стала героєм зустрічі. Хоч і не говорив Леонід Кучма металевим голосом і не намагався постати ні прохачем, ні поліцейським світу. А таки Україна заявила про себе і зробила погоду в Будапешті. Яку й що буде далі — тема коментарів.

Світлана ПИСАРЕНКО.

На знімках: у залі «Патрія» Палацу Конгресів; говорить Президент України Леонід Кучма.

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ПРО ДЕЯКІ ФОРМИ РОДОВОГО ВІДМІНКА

Коли вам кажуть, що, приміром, Віталій А. Масол — вихідець із Краматорська, ви особливо не дивуєтесь: мовляв, а хто ж іще міг би бути вихідцем одного з найпромисловіших промислових центрів?!

Тут ви якраз і помиляєтесь, бо Краматорськ дав світові ще Йосипа Кобзона, Майю Булгакову, Леоніда Бикова.

Втім, ніхто з вищепойменованих жити на малій батьківщині не залишився.

І тоді Краматорськ, либонь, подумав собі: доки воно триватиме? Народжуються — тут, а прославляються — там. Годі! І, чотири роки тому, в Краматорську відкрили свій міський театр. Творчий персонал не виписували ні з Києва, ані з Москви (хоч могли б, адже театр — російськомовний). Ні, актори й режисери — свої, переважно — з багатим самодіяльним досвідом.

Театр назвали «Перехід». Хороша назва, тут є усвідомлення руху від благородного аматорства — вище, і є надія на вихід, як у всякому переході.

І сам театрик симпатичний, на сто місць (поки що), місто вже до нього звикло, тут стало модно навіть призначати побачення, коло «Переходу».

В кінці листопада «Перехід» побував на гастролях у Києві, на міжнародному фестивалі «Слов'янські зустрічі». Краматорці привезли сюди «Кайдашеву сім'ю» за Нечуєм-Левицьким, постановка Петра Демченка. Віталій А. Масол на столичний дебют земляків не мав часу прийти, а якби раптом прийшов, то соромно йому не було б. «Перехід» серед професіоналів трьох країн на фестивалі не загубився й навіть зумів дечим здивувати вишукану публіку.

Річ ось у чім. Театр у краматорців, як ми вже зауважили, російськомовний, але «Кайдашева сім'я» йде у них мовою оригіналу. Ні, ніхто їх силою не українізував, ні перед ким вони не вислужувалися, просто — так вони захотіли, бо це їм було цікаво.

Що з того вийшло?

Мабуть, щось страшне вийшло, — подумає ортодоксальний прихильник чистоти культури (в даному разі не важливо, якої саме культури). Хтось із таких ортодоксів навіть знайде, за що зачепитися: артисти-краматорці уперто кажуть «борща» замість «борщу», вірні своєму донбасівському акцентові.

Але, якщо брати глибше, то вони, донбасівці, зуміли угледіти в українській класичній театральній традиції щось таке, що не завжди дається навіть офіційно- українським театрам. Можливо це тому, що краматорці вільні від «правил гри» бозна коли й ким вигаданих. Це зовсім немало, а форма борщу в родовому відмінку згодом сама собою освоїться.

Ось ще промовиста деталь. «Перехід» відстрілявся на фестивалі першим і міг би цілий тиждень без турбот гуляти по столиці. Але вони зробили інакше: зіграли благодійну виставу про пригоди трьох поросят для малозабезпечених київських дітей. Фінансував цю акцію банк «Аваль». Що тут додати? Приємно, коли ще з'являються живі театри й іноді знаходяться банки, котрим небайдуже, кому й навіщо давати гроші.

На фото Олександра Кутового: сцена з вистави «Кайдашева сім'я». Мотря — Наталя Демченко, Карпо — Павло Батрак.

Навіщо напускати туману

Резонанс

26 листопада 1994 року наша газета надрукувала відкритий лист Голові Верховної Ради України О. Морозу та Генеральному прокуророві України В. Дацюку, підписаний відомими майстрами нашої культури. Нагадаємо читачам, що в листі піддано критиці адміністрацію «Кіноцентру», яка «в односторонньому порядку, без будь-якої угоди... акціонувала майно цієї організації, залучивши до цього ряд третіх осіб, які не мають ніякого відношення до кінематографа».

Редакція «Голосу України» одержала відгук на цей лист від членів трудового колективу — акціонерів Українського акціонерного товариства «Кіноцентр», що його ми й пропонуємо нашим читачам.

Миколі Мащенку, Раїсі Недашківській, Сільвії Сергейчиковій, Юрію Мажузі, Наталі Наум, Костянтину Степанкову

Вельмишановні товариші!

Дуже жалкуємо, що ваше щире занепокоєння з приводу скрутного становища діячів мистецтв, і зокрема кінематографа, в нашій країні використали ваші товариші — М. Бєліков, В. Кузнєцов, Н. Карпов та інші — у своїй брудній грі.

У зв'язку з листом до тт. Мороза О.О. та Дацюка В.В. доводимо до вашого відома таке.

По-перше. «Кіноцентр» ніколи не засновувала, не створювала Спілка кінематографістів України і він не був її власністю.

Про це свідчать відповіді на неодноразові такі звернення СКУ до Верховної Ради України, Кабінету міністрів України, Держкоммайна, Прокуратури тощо. Міністерство юстиції України під час реєстрації статуту Спілки кінематографістів України 1993 року не включало до цього документа «Кіноцентр», незважаючи на всілякий тиск з боку СКУ.

По-друге. Виходячи з вищевикладеного, реєструючись у державній адміністрації Шевченківського району Києва як Українське акціонерне товариство «Кіноцентр», ми керувалися законами України та нашою волею — волею трудового колективу, чиєю працею, підкреслюємо, створювалася ця власність.

До цього можемо додати, що за заявою першого секретаря СКУ пана М. Бєлікова до міської прокуратури Києва прокурором Старокиївського району було розглянуто відповідні матеріали і подано офіційний звіт про законність дій адміністрації УАТ «Кіноцентр» і держадміністрації Шевченківського району (лист № 435 від 25 жовтня 1994 року).

У відкритому листі, надрукованому в «Голосі України», йдеться про те, що наш кінематограф позбавили творчо- виробничої бази, матеріально-фінансової підтримки, без якої Спілка та її члени опинилися в надто скрутному становищі. Та це брехня й обман укладачів листа. Ніколи «Кіноцентр» не мав хоч якогось вирішального значення в розвитку національного кіно, в матеріальному становищі кінематографістів.

Проте, незважаючи на об'єктивні економічні труднощі, «Кіноцентр» популяризує кіномистецтво, подає підтримку кінематографові.

Про це свідчать, зокрема, договори про спільну діяльність між гільдіями кінорежисерів, кінооператорів, нашу участь у кінозаходах, що проводяться, в тому числі й прямому фінансуванні їх тощо.

Далі. Навіщо напускати туману, чинити прямий тиск — уже неоднозначний — через пресу на державні органи правосуддя. Адже суперечку про власність розглядають в арбітражному суді. Так, винесено ухвалу на користь СКУ. Та нами цю ухвалу в законному правовому порядку оскаржено в Верховному арбітражному суді. Здавалося б, нам необхідна підтримка громадської думки, та ми віримо в правосуддя і чекаємо на його рішення. Укладачі ж листа через очевидну свою неправоту, шляхом обману та створення хибної громадської думки намагаються тиснути на Верховний арбітражний суд і Прокуратуру.

І останнє, найголовніше. Нам абсолютно незрозуміло, на якій підставі, чим керувалися апаратники СКУ, коли підписали сумнівний договір з Міжнародним акціонерним товариством «Кіноцентр» (Москва) про передання на п'ятдесят років творчо-виробничої бази «Кіноцентр». Усе це, на наш погляд, суперечить законним інтересам України, в кінцевому підсумку — трудового колективу «Кіноцентру».

Ми глибоко переконані в тому, що підписати відкритий лист вас змусило почуття справедливості, біль за нинішній стан кіно. Ми вас у цьому підтримуємо. Отож готові зустрітися з вами в будь-який час, у будь-якому місці для обговорення й розв'язання порушеної у листі проблеми, що послужить на користь кінематографу України, відповідно й інтересам нашого трудового колективу.

З глибокою повагою члени трудового колективу — акціонери УАТ «Кіноцентр».

Виконавців менше, аніж фестивалів

У Стрию відбувся ще один пісенний фестиваль — «Цвіт папороті». Серед запрошених були народний депутат Ігор Осташ (чи співав, а коли співав, то що саме — невідомо) і відомий бард-кобзар Василь Жданкін. Яких пісень співав останній — також невідомо. Можливо, це були російські романси, що ними несподівано захопився відомий виконавець нашої рідної пісні. Було запрошено й ряд інших популярних співаків, та, на жаль, більше ніхто не з'явився, пояснюючи це браком часу. Не дивно, адже виконавців стає менше, аніж фестивалів.

«Бойовий гопак»

У Львові в приміщенні Порохової Вежі відбулася презентація книги відомого в колах наслідувачів РУНвіри Володимира Пілата. Її назва — «Бойовий гопак».

З першою частиною книги, написаної у співавторстві, зацікавлені читачі мали змогу ознайомитися ще на початку 1992 року. Що ж, цілком вірогідно, за якийсь час національний вид боротьби переважить всілякі східні аналоги.

Календар для патріота

У грудні цього року на полицях книгарень з'явиться оригінальне видання — «Український історичний календар-95», що виходить завдяки зусиллям редакції журналу «Київська старовина». Це перше число, але, сподіваємося, не останнє. Враховуючи, що наступного року відзначатимемо 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького, видання присвячене історії українського козацтва. Календар містить більш як 200 матеріалів з історії козацтва, нариси про державних діячів, істориків, письменників, розповіді про церковні та народні свята.

Сам пишу, сам малюю

Вийшла з друку спільна книга прози О. Павлова і С. Ялкута «Владимирская горка», ілюстрована роботами одного з авторів, Олександра Павлова, і Зої Лерман. Книжку видано за рахунок авторів (не зайве було б додати: на останні заощадження), чудово оформлено, в якісній твердій палітурці.

Зупинімося на частині О. Павлова. Як повторював київський художник Костянтин Ляшев, майстрові достатньо подолати одну вершину, далі він, як птах, перелітає з одної гори на іншу. Письменницька діяльність художника Павлова рівнозначна його художній творчості. Його проза, як зазначено в передмові до книжки, — це спроба повернути втрачений світ, відтворити його словом свідка, благородним спогадом, сподіванням на кращі часи. Однаково цікаво читаються й «Неудачница» (побутова історія з життя київських міщан), й есе про Івана Кавалерідзе, Сергія Параджанова, нарис «Дом Казимира Малевича в Киеве».

Російська проза в Україні все ж таки існує і має існувати, як ті люди, про яких пише автор. Усі вони, незалежно від національності, українські митці.

Шовінізм як явище культури

Перший фестиваль народної творчості кримськотатарського народу став святом відродження його великої культури. Це фестиваль надії, сказав один з його головних організаторів, глава Фонду кримськотатарської культури поет Юнус Кандим. Однак не обійшлося й без шовіністичних випадів. Коли поет Микола Мірошниченко зауважив, що у кримськотатарського і українського народів, на відзнаку від решти, більше немає Батьківщини, окрім цієї землі, відразу двоє представників так званого російськомовного населення здійняли скандал, заявляючи про своє місце під сонцем, начебто в цьому їм хтось відмовляв.

Який же український поет без борщу?

Група українських письменників повернулася з двотижневого турне за маршрутом: Греція — Україна — Румунія — Туреччина — Греція, що проходив під егідою ЮНЕСКО. Це, власне, був міжнародний творчий круїз представників багатьох країн світу: Ісландії, Швеції, Норвегії, Греції, Туреччини, Росії, В'єтнаму. Щовечора на теплоході провадилися літературні читання. Наші поети були популярні: Василь Герасим'юк, Віктор Кордун, Ігор Римарук та ін. У відомого літоб'єднання «Бу-Ба-Бу» трапився раптовий «прокол»: їхні сценічні ефекти стриманою публікою сприймалися далеко не з таким розумінням, як київсько-львівською тусовкою.

Харчуванням були задоволені майже всі, крім відомого прозаїка та есеїста В'ячеслава Медвідя. Він уже на другий день засумував за рідним борщем.

Не обійшлося без ексцесів. У Ізмірі (Туреччина) від делегації відстав український перекладач. Було оголошено розшук, і незрівнянний портрет нашого співвітчизника демонструвало турецьке телебачення. Як виявилося, пан перекладач, маючи сотню «зелених», самостійно й з успіхом дістався на Батьківщину, щоправда без речей, котрі приїхали пізніше, разом з делегацією.

У жодній з країн українське посольство не спромоглося привітати делегатів.

За повідомленнями агентства «Територія А».

РАДИЛИСЯ ОДНОДУМЦІ

Українська баскетбольна асоціація провела своє планове засідання, яке було присвячене підбиттю підсумків роботи за неповний рік існування і перспективам розвитку до 2000 року. З доповіддю виступив президент УБА Михайло Бродський. А в цілому слід сказати: вийшла серйозна і щира розмова людей зацікавлених, однодумців.

УБА УКРАЇНСЬКА БАСКЕТБОЛЬНА АСОЦІАЦІЯ

Після наради відбулася прес-конференція, в роботі якої взяли участь президенти і старші тренери більшості клубів, що входять до УБА. Пропонуємо вашій увазі фрагменти окремих відповідей.

Валентин Романець, президент клубу «Азовмаш» (Маріуполь):

— Мене часто запитують, чому ми приєдналися до УБА. Тому, що це насамперед — солідна організація. Тільки з нею ми пов'язуємо перспективу і хороше майбутнє українського баскетболу. Зрозуміло, що в нас у місті є дуже багато прихильників нашого виду спорту і було б дуже прикро для них, якби Маріуполь залишився без великого баскетболу.

Валерій Елькінсон, президент клубу «Феро» (Запоріжжя):

— Ми поки що виступаємо у першій лізі, але маємо дуже серйозні наміри підвищити клас. Тому вже тепер попросилися до УБА. У Запоріжжі непогані баскетбольні традиції. Нам удалося зібрати найкращих у місті на сьогоднішній день гравців, з якими працює авторитетна тренерська група. Звичайно, ми не маємо таких можливостей, як у «Київ-Баскета», купувати зірок. Розраховуємо виключно на власних вихованців. А баскетбол у нашому краї за популярністю вже випереджає багаторічного фаворита у вболівальників — гандбол. Чималу увагу нашій грі приділяють місцеве телебачення і газети. У Палаці спорту з'явився новий баскетбольний настил. Фірма «Денді», до речі, обіцяла допомогти з сучасними щитами. Отож із січня збираємося перебратися до палацу, трибуни якого вміщують 3008 глядачів. Було б невдячно не згадати феросплавний завод, керівництво якого надає нам істотну матеріальну допомогу.

Олександр Шведченко, президент клубу «Шахтар-АСКО» (Донецьк):

— Нам дуже приємно, що і наш клуб, і взагалі баскетбол викликають симпатії і навіть любов у прихильників спорту нашого міста, де є дуже серйозні конкуренти — футболісти, боксери, борці. Ми — перший баскетбольний колектив в Україні, у складі якого з'явився темношкірий американець. Щоправда, дебют його виявився не зовсім вдалим, і ми з ним розпрощалися. Але натомість запросили ще двох темношкірих гравців, коли нещодавно виступали у США. Це, звісно, своєрідна екзотика для наших теренів. Наявність таких спортсменів, зрозуміло, приваблює людей на трибуни. Переконаний, що й інші клуби візьмуть із нас приклад. Чув, що Михайло Юрійович Бродський збирається поповнити «Київ-Баскет» американцями.

Михайло Бродський:

— Темношкірі гравці обов'язково гратимуть у нашому клубі. Ми хочемо бути професіоналами в усьому. Заради цього й створили лігу. Буде у нас професіональний баскетбол, неодмінно з солідною комерцією, як у людей, з високим класом гравців і команд. До цього прагнемо. Обов'язково допомагатимемо студентському баскетболові, який розвиватиметься виключно як любительський.

Владислав Пустогаров, тренер «Шахтар-АСКО» (Донецьк):

— Говоритиму не про свій нинішній колектив, а про луганський «Спартак», який ще недавно очолював. Цей регіон — околиця, тому до нього і, зокрема, до місцевого спорту слабка увага з боку ділових людей. Як наслідок, «Спартак» залишили найкращі гравці, змушений був піти і я. Однак зрушення на краще у Луганську, хоч і повільно, все ж відбуваються. До баскетбольної команди обличчям повернулася українсько-болгарська фірма «Лугдімі», а міськвиконком звільнив її від податків. Оце вже серйозна розмова.

Тимофій Безрук, колишній головний тренер і президент клубу «ТІТ» (Харків):

— Наш клуб припинив існування і, зрозуміло, знявся з розіграшу національного чемпіонату. Причина — відсутність коштів. Суттєвою проблемою була відсутність у місті залу, де команда могла б грати. Палац спорту не працює. Хотів допомогти нашому клубові Олександр Волков. Але місцеві керівники відмовилися від цього благородного жесту земляка, олімпійського чемпіона. У першій лізі виступає харківський «Кіровець». У місті на нього покладають надії. Але проблеми з баскетболом у Харкові поки що ніхто вирішувати не збирається. Тому важко сподіватися на успіхи «Кіровця».

Михайло Бродський:

— Шкода, звичайно, «ТІТ». Але, з другого боку, я дуже ... радий, що так сталося. Хто не забезпечений матеріально, не розрахував сили, погано працює, повинен зійти з дистанції.

Володимир Кавянов, тренер жіночої команди «Динамо» (Київ):

— Про жіночий баскетбол в Україні потрібна окрема серйозна розмова. Скажу відверто: ми заздримо чоловічим колективам, які входять до УБА. У них є перспектива. Ми дуже хотіли б, щоб асоціація прийняла до своїх лав і найсильніші жіночі клуби. А то виходить так, що Федерація баскетболу України — наш патрон — робить усе, щоб нам жилося погано. Без нашого відома видаються закордонні ліцензії баскетболісткам. Так сталося, приміром, з нашою Оленою Жирко, яка опинилася у Словаччині. Через таку неузгодженість виникають проблеми й у національної збірної.

На знімку: один з кращих гравців і водночас тренерів УБА Андрій Підковиров з «Київ-Баскету».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

ШАНСІВ МИ ЩЕ НЕ ВТРАТИЛИ,

вважає популярний український футболіст Олексій Михайличенко. Адже національна збірна нашої країни ще здатна поборотися за путівку до Англії-96

Його нинішнє перебування в Києві, можна сказати, вимушене. Олексій одужує вдома після операції.

— Раніше, — розповідає він,— коли в Глазго поруч був Олег Кузнецов із родиною, то було значно легше переносити «футбольну еміграцію». Але Олег, на жаль, перебрався до Ізраїлю. Втім, у Шотландії маю приятелів. Це здебільшого гравці нашого клубу і їхні сім'ї. Отож, живемо, не тужимо. Але, якщо відверто, сумуємо за Києвом. І коли випадає нагода, з радістю приїжджаємо до рідного міста. Мій син Олексій якнайкраще адаптувався в Шотландії навчається у місцевій школі. Зрозуміло, чудово володіє англійською. От тільки вже не захоплюється тенісом, як удома.

— Олексію, як пройшла операція? Кажуть, вам видалили меніск?

— Хірургічне втручання було, але не з приводу меніска. Мені вичищали коліно. Операцію зробили в Лондоні. Тепер от проходжу курс реабілітації. Лікуватимусь, можливо, ще з місяць.

— А клуб «Рейнджерс» якось піклується про вас?

— Звичайно. Лікар команди постійно опікає мене. Незабаром разом із ним вирушимо до Лондона на планову консультацію в клініці, де мене оперували. Лише після цього можна буде складати програму мого відновлення.

— Якщо не секрет, а матеріально клуб підтримує вас?

— Так. За операцію, лікування і все інше сплачено «Рейнджерсом».

— Українських болільників дуже хвилює запитання: чи встигнете одужати й набрати потрібну форму до моменту вирішальних матчів нашої національної збірної з хорватами й італійцями?

— Не хочу наврочити, але дуже хотілося б вийти на поле у тих поєдинках. І не просто вийти, а принести максимум користі команді. Дуже сподіваюся, що хвороба відступить, і тоді в січні розпочну стабільні тренування.

— У чемпіонаті Шотландії саме буде перерва?

— Ні. Шотландський чемпіонат проходить практично без канікул.

— Як розцінюєте ситуацію в четвертій відбірковій групі чемпіонату Європи у зв'язку з поразкою італійців від хорватів?

— Хорвати — то міцний горішок. Знаєте, колишнім югославським республікам дуже на користь пішло роз'єднання. Он і словенці відібрали по очку у нас та італійців. Хоча гадаю, що ми зможемо реабілітуватися в Словенії, бо місцева збірна, як правило, грає від оборони. І проти такої тактики можна знайти зброю. Спромоглися ж це зробити литовці. А от хорвати — то особлива річ. У складі збірної цієї країни представлені найменитіші клуби Європи. Але їхня перемога над Італією мене трохи розстроїла. Гадаю, що італійська команда, попри все, найсильніша в нашій підгрупі. І очкові втрати на старті фаворита номер один зроблять його ще злішим і небезпечнішим. У моїй спортивній біографії є щасливий період виступів у «Сампдорії». Знаю італійський футбол зсередини. Тому й говорю про те, що невдачі «Скуадри адзурри» нам не на руку. Хоч були й інші часи, коли грав за збірну Союзу і доводилося зустрічатися на найвищому рівні з Італією. І ми брали гору. Є моменти, які можна використати. Збірні Італії завжди вкомплектовувалися чудовими, можна сказати, віртуозними майстрами. Але з усього цього рідко виходили зіграні ансамблі. От і нинішнього року італійці дійшли до фіналу чемпіонату світу в США, але їхній виступ захоплення в мене не викликав. Хоча на пам'яті протилежний приклад: яскрава, самобутня гра, яку показала збірна Італії 1982 року, коли стала чемпіоном світу. Висновок: з італійцями можна грати і сподіватися на позитивний результат.

— Виходить, що ви ще не втратили віру в кінцевий успішний виступ збірної України у відбірковому турнірі?

— Безперечно. Шанси залишилися. Але необхідно багато для того, щоб теорія перетворилася на результат. Вимагається максимальна самовіддача гравців і тренерів. Обов'язкове й взаєморозуміння між ними. Лише патріотично настроєним людям до снаги таке серйозне завдання.

— І останнє запитання: ви маєте відзнаки чемпіона колишнього Союзу, Італії та Шотландії, а чи не хотілося б мати в колекції й медаль чемпіона України?

— Ще б пак! Але для цього необхідно чимало умов: насамперед повернутися додому, виступати за клуб, який стане переможцем національного турніру. Поки що все це для мене нездійсненне, бо ще не завершився мій контракт із «Рейнджерсом» (Глазго). Він триватиме до літа 1995 року. А там побачимо, що робити далі...

На знімку: півзахисник національної збірної України і шотландського клубу «Рейнджерс» Олексій Михайличенко.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

З УСІХ УСЮД

Пауерліфтинг. У фінському місті Ярвенпя завершився чемпіонат світу з жиму лежачи. Золоту медаль у категорії 90 кг завоював одесит Володимир Ухач, котрий підняв штангу вагою в 232,5 кг.

Легка атлетика. Європейська легкоатлетична асоціація назвала кращих спортсменів сезону-94, серед котрих і наші земляки Олександр Багач, Сергій Бубка, Олександр Клименко, Олег Твердохліб, Вікторія Павлиш та Інесса Кравець.

Баскетбол. У понеділок віце-чемпіони країни, спортсмени «Київ-Баскета» вилітають до Брюсселя, а звідти переберуться до міста Мехелен. Там наші земляки 14 грудня зіграють черговий матч Кубка Європи проти місцевого клубу «Майс Фландрія». Побажаймо ж киянам успіху. У складі української баскетбольної делегації до Бельгії вирушає і спеціальний кореспондент нашої газети.

Футбол. Захисник клубу «Мілан» та збірної Італії — суперника української національної команди по відбірковій групі чемпіонату Європи — Паоло Мальдіні названий найкращим футболістом світу 1994 року за опитом читачів популярного англійського журналу «World Soccer». Друге місце посів півзахисник «Ювентуса» і збірної Італії Роберто Баджо, третє — нападник збірної Бразилії та іспанської «Барселони» Ромаріо.

Баскетбол. Чемпіонат України. Вища ліга. «Київ-Баскет»—Спартак (Луганськ) — 138:83.

тел/факс /0572/ 432-827
тел /0572/ 381-655, 476-894

АВТОИНВЕСТСТРОЙ

НАЧИНАЕТ ПРОДАЖУ АВТОМОБИЛЕЙ СЛЕДУЮЩИХ МОДИФИКАЦИЙ RAF

22038-02 /ПАССАЖИРСКИЙ
22038-02 /ЛЮКС
2915-02 /СКОРАЯ ПОМОЩЬ
2914-01 /РЕАНИМАЦИЯ
3311 /ГРУЗОПАССАЖИРСКИЙ
33111 /ГРУЗОВОЙ
2920 /ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ
2925 /МИЛИЦИЯ/ПОЖАРНЫЙ

тел/факс /0572/ 432-827
тел /0572/ 381-655, 476-894

АВТОИНВЕСТСТРОЙ

РЕАЛИЗУЕТ СО СКЛАДА В ХАРЬКОВЕ ЗА БЕЗНАЛИЧНЫЕ КАРБОВАНЦЫ

НОВЫЕ

АВТОМОБИЛИ

УАЗ
31512
31514/ЛЮКС
3303, 330318/ТЕНТ
3962/САНИТАРНЫЙ
2206/МИКРОАВТОБУС ИНКАССАТОРСКИЙ

ВАЗ
21043, 21053
2106, 21061
21074, 21083
21093, 21099
21213 "ТАЙГА"

ГАЗ
31029
31029-51
33022 /ГРУЗОВОЙ

ЗАЗ
1102 "ТАВРИЯ"

АЗЛК
2141

ИЖ
2715 ГРУЗОВОЙ

РЕАЛИЗУЕМ КУЗОВА НА УАЗ-3303 /ДЕРЕВЯННЫЕ В СБОРЕ/

Все гениальное – просто!

ТЕХНОЛОГ UKRAINE

Газосварка без карбида!

У Вас проблемы с карбидом, кислородом, ацетиленом?

Не беда, обращайтесь к нам. Мы производим промышленные электролизно-водные газосварочные установки

ТЕРЕ-1.5Т

Толщина свариваемого металла 0.5 ... 5мм,
Выход газовой смеси 1500 л/час,
Максимальная потребляемая мощность 4.5 КВт

Обеспечиваем гарантийное и послегарантийное обслуживание

Звоните: (0572) 23-0127, 32-1903, 20-5396
Пишите: 310115 Харьков-115, а/я 3151
Приходите: г. Харьков, ул. Котлова, 29

Только установки фирмы "Технолог" заменяют ацетиленовый сварочный пост!

PAREX BANK

Без проблем и формальностей!

– ПРОДАЕМ КАРБОВАНЦЫ ЗА ВАЛЮТУ ТЕЛ.222416, 222264
– ПОКУПАЕМ КАРБОВАНЦЫ, ТЕНГЕ, БЕЛОРУССКИЕ РУБЛИ ТЕЛ.229561, 213540
– СПРАВКИ О КУРСАХ ТЕЛ.281483
– ОТКРЫТИЕ КОДИРОВАННЫХ СЧЕТОВ ТЕЛ.283659
– АККРЕДИТИВЫ В ЛЮБОЙ ВАЛЮТЕ ТЕЛ.284330

Филиал "Лаймдота": ул. Кр.Барона 20/22, Рига, Латвия
Тел.: (0132)-222264, 222416, Факс: 281595
Телекс 614567 LAIM SU

ЮТАМ

Научно-производственная фирма предлагает:

холодильные камеры
КХС2-6Б, КХН2-6Б, КХС2-12Б, КХС2-18Б;
холодильные шкафы
ШХ-0.8,ШХ-0.71, ШМ-0.36;
холодильные агрегаты для стационарных камер;
холодильные камеры по американской технологии объемом от 8 до 8000 м3,
температура в камере от +5 до -30 С

Тел./факс (044) 417-62-42, 435-10-33, 417-36-42.

Организация реализует оборудование для переработки молока со склада в г. Киеве:

сепараторы-сливкоотделители ОСБ 1т/ч, ОС2Т3 5 т/ч, ОС2Д500, ОС2НС 10 т/ч;
сепараторы для осветления пива ВПО;
сепараторы бытовые «Плава»-2 (50 л/ч);
маслобойка бытовая МЭ 12/200-1;
пастеризаторы ПТУ-10 (10 т/ч) и другое.

Возможен бартер на продукты питания.
Тел.: (044) 552-96-74, 559-94-88.

Оборудование со склада в г.Киеве российского производства:

металлорежущие станки:
токарные 1К62, 1М63-Н, 16К40, МК60-56 и др.;
фрезерные 6Т12, 6Т82, 6Т83 и др.;
ножницы гильотинные НК3418 (лист 6,3 мм толщина, 2 м ширина);
кузнечно-прессовое оборудование и заточные станки различных моделей.

Тел.: (044) 552-98-72, 552-97-82, 552-92-83.

Реклама в газете «Голос Украины». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) возбуждено дело № 97/5-23 о признании банкротом государственного предприятия «Завод технологического оборудования», г. Красноармейск, директор Китайгородский Дмитрий Григорьевич (343100, г. Красноармейск, ул. Днепропетровская, 32, р/счет 281404 в Красноармейском отделении Проминвестбанка).

Претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Донецкой области возбудил дело № 33/5-21 от 09.03.94 о признании инженерного центра «Аэротранс» банкротом.

Претензии кредиторов принимаются в месячный срок с момента публикации этого объявления.

Реквизиты должника и арбитражного суда:

1. Инженерный центр «Аэротранс» — 340086, г. Донецк, улица Артема, 27.

Расчетный счет 609716 в Калининском АК ПИБ «Украина» г. Донецка, МФО 334453.

2. Арбитражный суд Донецкой области — 340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34.

Арбітражний суд м. Києва, вул. Б. Хмельницького, 44-В, порушив справу про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «СКУДІАК» (справа № 13/186).

Юридична адреса та банківські реквізити ТОВ «СКУДІАК»:
м. Київ, пр. Михайлівський, 4;
розрахунковий рахунок 467553, МФО 321842 в КФ КБ «Приватбанк».

Заяви кредиторів та санаторів приймаються арбітражним судом у місячний строк із дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд. м. Києва, вул. Б. Хмельницького, 44-В, порушив справу про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «РІКО» (справа № 13/188).

Юридична адреса та банківські реквізити ТОВ «РІКО»:
м. Київ, вул. Михайлівська, 13, кв. 10;
розрахунковий рахунок 1467540 в АБ «Ажіо».

Заяви кредиторів та санаторів приймаються арбітражним судом у місячний строк із дня опублікування оголошення.

Харьковским арбитражным судом (г. Харьков, ул. Сумская, 64) возбуждено дело № 2378/6-64 о банкротстве ООО «Укрсловпласт» Лтд (г. Харьков, пр. Гагарина, 168, р/с 467444 ПО ХРУ УАК ПИБ).

Имущественные требования кредиторов подаются в Харьковский арбитражный суд в течение месяца с момента опубликования данного объявления.

Інформація про перший випуск інвестиційних сертифікатів Кременчуцької інвестиційної компанії «Еко-Інвест»

1. Відомості про компанію «Еко-Інвест»

1.1. Закрите акціонерне товариство Кременчуцька інвестиційна компанія «Еко-Інвест», створене засновниками 24 червня 1994 року.

1.2. Юридична адреса компанії «Еко-Інвест»: 315300, Україна, Полтавська область, м. Кременчук, вул. Першотравнева, 59.

1.3. Розмір статутного фонду становить 3 000 000 000 (три мільярди) карбованців.

1.4. Компанія «Еко-Інвест» створює відкритий взаємний фонд «Інвестиція в двадцять перше століття — 1» (далі — Відкритий взаємний фонд «ІДПС») — на невизначений строк і Закритий взаємний фонд «Інвестиція в двадцять перше століття — 1» (далі — закритий взаємний фонд «ІДПС-1») строком на п'ять років, тобто до 2 вересня 1999 року.

1.5. Компанія «Еко-Інвест» має дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності щодо випуску та обігу цінних паперів № 440 від 18 жовтня 1994 р. та дозвіл Фонду державного майна України на діяльність з приватизаційними паперами № 46 від 25 листопада 1994 р.

2. Зміст інвестиційної декларації

2.1. Основною метою Компанії є мобілізація коштів засновників і учасників, здійснення спільного інвестування в інтересах і за рахунок засновників і учасників компанії шляхом випуску інвестиційних сертифікатів і проведення комерційної діяльності з цінними паперами, розміщення цінних паперів у розробку і реалізацію комплексних програм соціально-економічного розвитку регіону, підприємств і організацій, національних і регіональних екологічних програм, одержання прибутку і реалізація соціально-економічних інтересів за рахунок прибутку.

2.2. Основні напрями діяльності Компанії:

— інвестиційна діяльність;

— залучення коштів населення та юридичних осіб, у тому числі приватизаційних паперів, і їх розміщення в економічний розвиток регіону, підприємств, організацій;

— діяльність щодо випуску і продажу інвестиційних сертифікатів;

— комерційна і комісійна діяльність із цінними паперами;

— діяльність, пов'язана з обігом приватизаційних паперів;

— посередницька, консультаційна діяльність з приватизаційними паперами, реалізація інвестиційних сертифікатів за кошти учасників і за приватизаційні папери;

— діяльність щодо придбання і розміщення акцій, облігацій, векселів та інших цінних паперів і проведення операцій з ними на фондовій біржі;

— інформаційна, науково-дослідницька, рекламно- видавнича, консультаційна, маркетингова, зовнішньоекономічна та інші види діяльності, пов'язані з інвестиціями та обігом цінних паперів.

2.3. Обмеження інвестиційної діяльності компанії «Еко- Інвест» визначаються пунктом 17 «Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії», яке затверджене Указом Президента України.

2.4. Відомості про випуск інвестиційних сертифікатів:

— компанія «Еко-Інвест» здійснює випуск іменних інвестиційних сертифікатів номінальною вартістю 10 000 карбованців для продажу і обміну на приватизаційні папери на суму 45 000 000 000 (сорок п'ять мільярдів) карбованців;

— інвестиційні сертифікати Відкритого взаємного фонду «ІДПС» на суму 20 мільярдів розміщуються із зобов'язанням щодо їх викупу, який здійснюється, починаючи з 1 грудня 1994 року;

— інвестиційні сертифікати Закритого взаємного фонду «ІДПС-1» на суму 25 мільярдів карбованців розміщуються без взяття зобов'язання щодо їх викупу. Розрахунки щодо них здійснюються після закінчення строку діяльності фонду, тобто з 2 вересня 1999 року;

— продаж інвестиційних сертифікатів компанія «Еко-Інвест» розпочинає з 30 жовтня 1994 року за юридичною адресою Компанії. Запланований курс одного інвестиційного сертифіката на початок продажу складає 10 000 карбованців;

— інвестиційні сертифікати Закритого фонду «ІДПС-1» підлягають вільному перепродажу з обов'язковою реєстрацією цього в компанії «Еко-Інвест». Інвестиційні сертифікати Відкритого взаємного фонду «ІДПС» не підлягають вільному перепродажу;

— у разі, коли вартість майна під час ліквідації компанії «Еко-Інвест» в розрахунку на один інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різниця учасникам покривається за рахунок коштів засновників.

2.5. Місце, терміни та порядок виплати дивідендів:

— дивіденди на інвестиційні сертифікати компанії «Еко-Інвест» виплачуються учасникам Компанії за підсумками фінансового року 2 рази на рік за юридичною адресою компанії «Еко-Інвест», починаючи з 1 липня 1995 року;

— розмір дивідендів і порядок їх розрахунків затверджуються загальними зборами засновників. Розмір дивідендів на кожну акцію засновників дорівнює розмірові дивідендів на один інвестиційний сертифікат;

— продаж інвестиційних сертифікатів компанія «Еко-Інвест» розпочинає з 30 жовтня 1994 року за юридичною адресою Компанії. Запланований курс одного інвестиційного сертифіката на початок продажу складає 10 000 карбованців.

3. Перелік і результати попередніх емісій цінних паперів

Компанія «Еко-Інвест» здійснила випуск простих іменних акцій номінальною вартістю 10 000 карбованців у кількості 300 000 (триста тисяч) штук на суму 3 000 000 000 (три мільярди) карбованців.

Усі акції цього випуску розміщені серед засновників.

4. Відомості про засновників

Юридичні особи:

— Екологічна асоціація міст і районів Придніпров'я України «Славутич», статутне об'єднання, м. Кременчук, частка в статутному фонді 16,7 %;

— Акціонерне товариство відкритого типу «Еко-Дніпро», м. Кременчук, частка в статутному фонді 20 %;

— Виробничо-комерційне об'єднання «Всесвіт», м. Кременчук, частка в статутному фонді 15 %.

5. Органи управління компанії «Еко-Інвест»

5.1. Рада компанії «Еко-Інвест»:

— голова Ради компанії Гусєв Микола Васильович.

5.2. Виконавча дирекція компанії «Еко-Інвест»:

— генеральний директор компанії «Еко-Інвест» Третьяков Олег Вальтерович;

— головний бухгалтер компанії «Еко-Інвест» Середа Тетяна Михайлівна.

6. Відомості про депозитарій компанії «Еко-Інвест»

Акціонерний комерційний український банк «Відродження», зареєстрований Національним банком України 8.12.93 р., реєстраційний № 21, в особі Кременчуцької філії банку «Відродження».

Дозвіл Міністерства фінансів України на право здійснення банком «Відродження» діяльності як депозитарія № 40 від 18 липня 1994 р.

7. Права власників інвестиційних сертифікатів компанії «Еко-Інвест»

Учасники Компанії мають право:

— одержувати дивіденди на придбані інвестиційні сертифікати;

— самостійно, на свій розсуд, продавати, передавати, заповідати свої інвестиційні сертифікати з обов'язковою реєстрацією цього відчуження в книзі реєстрації Компанії;

— користуватися переважним правом на придбання інвестиційних сертифікатів, які додатково випускаються Компанією;

— претендувати на долю майна в натуральному вигляді чи в грошовій формі в разі ліквідації Компанії.

8. Відомості про аудитора компанії «Еко-Інвест»

Світловодська аудиторсько-правова фірма САПФ — «Аудит», 317000, Україна, Кіровоградська область, м. Світловодськ, вул. Леніна, 76. Ліцензія на право ведення аудиторської діяльності: серія АБ № 000231 видана Аудиторською палатою України 5 липня 1994 р., № 179, діє до 5 липня 1998 р.

ХТО НАДАЄ ПУТІВКУ?

Відповідно до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» маю право як ветеран війни на безплатне одержання путівки для санаторно-курортного лікування. Але зовсім не знаю, де і як реалізувати своє право. У профкомі інституту, де працюю, відповіли, що вони не мають таких коштів, щоб повністю оплатити вартість путівки, запропонувавши оплатити мені 30 відсотків вартості. Хто ж усе-таки за законом має надати ті путівки — профспілка, адміністрація, військкомат, відділ соціального забезпечення?

Олександр КУХАР-ОНИШКО.

Миколаїв.

У Законі «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» право на безплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням передбачено для: учасників бойових дій (п. 3, ст.12); інвалідів війни (п. 3, ст.13); учасників війни раз на два роки (п. 3, ст.14); осіб, на яких поширюється чинність цього закону раз на два роки (п.3, ст.15); осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (п. 6, ст.16).

Для отримання путівки необхідно звернутися в те підприємство, установу, організацію (далі — організація), де ви працюєте, з проханням надати путівку. Організація за рахунок власних коштів зобов'язана надати путівку. Пізніше, за звертанням організації, місцевий фінансовий орган відшкодує її вартість.

ЩО ТАКЕ «ПЕРЕВАЖНЕ ПРАВО»?

Мені шістдесят шість років, ветеран праці, живу в гуртожитку, перебуваю на квартирному обліку на загальній черзі для отримання квартири. Після виходу Закону «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» звернувся до виконкому, аби перевели мене у пільгову чергу. Працівник виконкому відмовився це зробити, мотивуючи тим, що не знає, що таке «переважне право», от якби «першочергове» — тоді інша річ. Прошу роз'яснити різницю між «переважним» правом і «першочерговим».

Дмитро КОЧАТ.

Харків.

У Житловому кодексі України закріплено право громадян на отримання в безстрокове користування житлового приміщення у будинках державного чи громадського житлового фонду або в будинках житлово-будівельних кооперативів.

Реалізуючи це право громадян, органи виконавчої влади і підприємства, установи і організації (які мають житловий фонд або беруть пайову участь у житловому будівництві) ведуть облік громадян, що потребують поліпшення житлових умов, і складають списки черговості надання житлових приміщень.

Житлові приміщення надають у позачерговому, першочерговому порядку і в порядку загальної черги. От у межах загальної черги і застосовується переважне право.

Позачерговий порядок надання жилих приміщень має винятковий характер і пов'язаний з тим, що окремі категорії громадян потребують житла терміново. З таких осіб створюється своя черга.

Громадянам, які мають право на отримання житла в першу чергу, це приміщення надають у більш короткі строки, аніж громадянам, які стоять в загальній черзі, в тому числі і тим, які мають переважне право. Серед цих громадян створюється черга пільговиків-першочерговиків.

Переважне право в отриманні житлового приміщення надають окремим категоріям громадян, які стоять на загальній черзі в межах календарного року прийняття на квартоблік. Перелік осіб встановлено пунктом 50 Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов і надання їм житлових приміщень. Зокрема, цим правом за місцем роботи користуються працівники, які добросовісно пропрацювали не менше 15 років на одному підприємстві, в установі, організації, передовики і новатори виробництва, а також кращі народні дружинники за місцем роботи і місцем проживання. Переважне право в отриманні житлових приміщень надано також ветеранам праці Законом «Про основні засади...». Але у згаданому нормативному акті ця пільга не обмежується рамками Житлового кодексу (ЖК) — загальні черги і межами календарного року прийняття на квартоблік.

На практиці виникають складнощі при реалізації цієї пільги. Як-от, скажімо, бути, коли ветеран праці зі стажем 45 років і працівник, який пропрацював 15 років, мають однакову пільгу, але другий став на облік в той же день або на кілька днів раніше? Люди сваряться між собою з приводу того, хто має більшу пільгу, тепер уже в цій, третій черзі, адже в одних чітко зазначено межі застосування пільги — один рік, а в інших — ні (п.7 ст.7 Закону «Про основні засади...»).

Сподіваємося, що Верховна Рада вирішить проблему, давши офіційне тлумачення цієї норми закону.

Тому чиновник з виконкому вчинив правильно, не прийнявши документи для переведення на пільгову чергу, оскільки ви такого права не маєте, і водночас виявив свою необізнаність з чинним законодавством, не прийнявши документи до квартсправи для засвідчення вашого переважного права в отриманні житла.

Володимир СНІТКО, юрист.

Не втрачайте надії

З 1943 до 1945 року навчалась в Харківському кооперативному інституті. Крім навчання, нам, студентам, доводилося ще й працювати в колгоспі.

Хотіла б знати, чи прирівнюються такі особи, як я, до учасників війни.

В. АНТОНЕНКО.

Новомосковськ Дніпропетровської області.

Відповідає Міністерство соціального захисту населення України.

Поки що ні. Але міністерство розробило і подало на розгляд Верховної Ради відповідні документи, котрі передбачають цю категорію осіб прирівняти до учасників війни.

Одноосібники теж мають право

Під час війни та у повоєнні роки працював з батьками в одноосібному сільському господарстві, оскільки колгоспів у нас тоді не було. Маю і довідку, надіслану з Волині, про те, що я там справді працював. Але місцеве відділення соцзахисту населення відмовило у прирівнянні мене до учасників війни: мовляв, я не робив у колгоспі.

На кого ж тоді я робив? Хто забирав у мене хліб?

С. ГОЛУБСЬКИЙ.

Тростянець Сумської області.

За роз'ясненням ми звернулися до Міністерства соцзахисту населення.

Місцеве відділення соцзахисту вчинило неправильно, бо особи, які під час війни працювали в одноосібних господарствах і здавали продукцію, теж прирівнюються до учасників війни. Звичайно, за умови, що вони мають на те відповідний документ.

Підставою цьому слугує роз'яснення міністерства, видане в квітні цього року і надіслане обласним, районним відділенням соцзахисту.

Усі запитання до посольства

Звертається до вас росіянка, але громадянка України. Хотіла б виїхати на проживання до Росії, але не знаю, куди звертатися.

Н. ФЕТИСОВА.

Новомиколаївка Дніпропетровської області.

Відповідає посольство Росії в Україні.

З питань виїзду треба звертатися до консульського відділу російського посольства за адресою: 252011, м. Київ-11, вул. Кутузова, 8.

Це не афера. Це всерйоз

Останнім часом місцеві газети зарясніли рекламними оголошеннями страхових фірм про обов'язкове страхування як державного, так і особистого автотранспорту.

Звертався в ДАІ, але там нічого не знають. Що це? Чергова афера страхових компаній?

Ю. ШРАЙ.

Котовськ Одеської області.

Відповідає перший заступник голови Комітету в справах нагляду за страховою діяльністю М. МНИХ.

Згідно з постановою Кабінету міністрів від 7.06.94 р. №372 «Про затвердження положення «Про порядок і умови обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів» з 1 січня 1995 року всі власники машин (державний і приватний транспорт) мусять застрахувати свої автомобілі.

Здійснюватимуть страхування ті компанії, які мають на це відповідну ліцензію.

Термін страхування — від 15 днів до року. Розміри ж страхових платежів залежать від виду страхування.

Щодо ДАІ, то вона здійснюватиме лише контрольну функцію.

Приватизація — не засіб покарання

Понад 40 років віддала школі. Нині на заслуженому відпочинку.

Мешкаю в будинку радгоспу «Бузівський». Як і всі сільські непрацівники, користувалася багатьма пільгами. Але, приватизувавши квартиру, благополучно їх втратила. Принаймні, так мені відповіли в радгоспі.

К. ГІРЕНКО.

Києво-Святошинський район Київської області.

У Держжитлокомунгоспі України нам роз'яснили, що пільги, якими користувалася людина до приватизації квартири, зберігаються за нею і після приватизації.

Держава — потерпілим дітям

Звертаються до вас потерпілі від Чорнобильської катастрофи. У нашій сім'ї двійко дітей — 8 і 17 років (2 категорія). Поясніть, якщо ваша ласка, які пільги надає держава дітям, ураженим радіацією.

О. ВАСИЛЬЦОВ.

Старокостянтинів Хмельницької області.

Роз'яснює Мінчорнобиль України.

Потерпілі діти мають право на щорічні безплатні путівки строком до 2 місяців за місцем роботи одного з батьків.

Діти віком до 10 років забезпечуються путівками разом з одним із батьків, котрий доглядає дитину. При цьому, в разі недостатньої тривалості щорічної відпустки, одному з батьків, або особі, яка доглядає за потерпілою дитиною, надається відпустка із збереженням зарплати.

Проводяться також щомісячні виплати мінімальної зарплати (50 відсотків) незалежно від інших виплат на кожну дитину шкільного віку, евакуйовану із зони відчуження і народжену після 26 квітня 1986 року від батька, який на час настання вагітності матері мав підстави належати до 1 або 2 категорій, або матері, яка на час настання вагітності теж мала підстави належати до цих категорій. Стосується це і дітей, котрі проживали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття постанови про відселення.

Крім цього, надається безплатне харчування учням середніх загальноосвітніх шкіл, усіх технікумів та училищ, які містяться на території радіоактивного забруднення (пункти 2, 3, 4 статті 2 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи»), а також евакуйованим із зони відчуження.

Детальне роз'яснення щодо пільг потерпілим дітям можна відшукати в ст. 30 згаданого закону.

Батьки в світах, діти в сльозах

Я розлучена. Батько моєї дитини мешкає у Казахстані. Про дитину, звісно ж, не піклується. Зверталася неодноразово до суду з приводу стягнення аліментів, але мені повідомили, що між нашими державами не укладено угоду.

Г. МАЦЕНКО.

Джурів Івано-Франківської області.

За консультацією ми звернулися до заступника начальника управління цінних паперів і фінансових ринків Мінфіну України Л. МАКСИМЕНКО.

9 вересня цього року між урядами СНД укладено двосторонні угоди про платежі, які мають соціальне значення, у тому числі і з Казахстаном. Тож аліменти авторка листа мала б одержувати.

Хоча цілком імовірно, що підприємство чи організація, де працює відповідач, може не мати на своєму рахунку грошей, або, приміром, батько дитини ніде працює.

У такому разі треба звертатися до Мінюсту України за адресою: 252030, м. Київ-30, вул. Коцюбинського, 12.

Відрядження — теж робота

Мені досить часто доводиться бувати у відрядженнях. Роз'ясніть, будь ласка, день від'їзду і приїзду вважається одним днем?

У якому розмірі оплачують одноденне відрядження?

О. БЛЯХАРСЬКИЙ.

Трускавець Львівської області.

Роз'яснює Міністерство фінансів України.

При нарахуванні грошей за відрядження день від'їзду та приїзду рахують як два дні, відповідно й оплачують.

Нині добові сплачують у розмірі 135 тисяч карбованців на добу (постанова Кабінету міністрів від 2 грудня 1994 р. № 808 «Про зміну норм відшкодування витрат на службові відрядження»). Ця постанова набирає чинності з листопада 1994 р.

Щодо одноденного відрядження, то добові нараховують у розмірі 50 відсотків.

Сторінку підготувала Надія КУЗНЕЦОВА.
Тел. 441-86-50.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 394439.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311235.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».